

# STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene  
6. årgang - Nr. 1  
Januar 1981

**Tema:**

## På vei mot politistaten?



**Alternativ jul  
på Cuba**

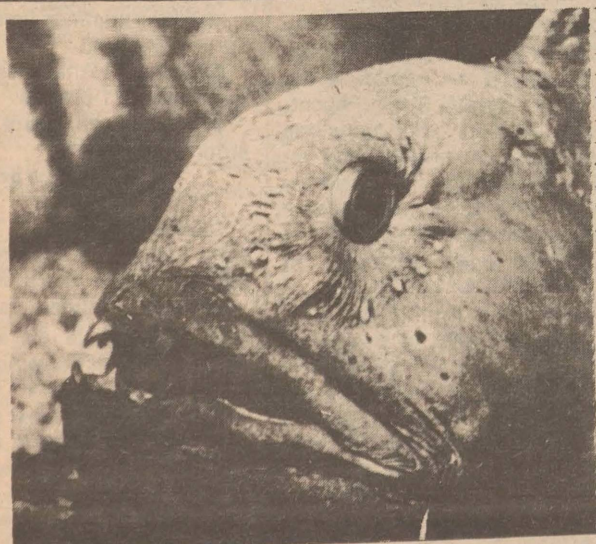
Se side 8

**Bokanmeldelse av  
«Når jobbene  
forsvinner»**

Se side 9

**«STEINBITEN»  
Ei studentforening  
med framtidsvyer**

Se side 2



(Foto: (NTB))

600 politifolk måtte til for å fjerne demonstrantene i Stilla.

Den største politiaksjon i Norges historie er foretatt.

Hva slags politisk system er det som må benytte en type maktmidler som minner om okkupasjon?

Er det norske demokratiet inne i en legitimitetskrise?

Se leder og midtsidene

# «STEINBITEN»

## Ei studentforening med framtidsvyer

Steinbiten er en studentorganisasjon ved Gjennomgangsbygget (IBG/IFF). Dens formål er å ta seg av sosiale, kulturelle og populærfaglige aktiviteter.

### AKTIVITETER:

Hvert semester arrangeres det flere fester. De fleste er uhyttilige, men minst en gang i semestret legges det opp til høytidelighet med store mat-gilder. Til enkelte fester knytter det seg gjerne et arrangement. Eksempelvis karnevalsskrenn, «Mack og Mås», osv. Alt etter årstiden.

En gang i måneden, på onsdagskvelder, arrangeres det populære forelesninger. Fortrinnsvis rekrutteres forelesere fra det lokale miljø, men forelesere fra andre institutter trekkes også inn når situasjonen byr seg. Av forelesninger holdt i 1980, kan nevnes: Jan Raa (IFF) — Lysbildekåseri fra utviklingsprosjekt i Indonesia. Johan B. Steen (Univ. i Oslo) — Lysbildekåseri omkring rypeforskningen. Tore Vorren (IBG) — «Går vi mot en ny istid?» Asgeir Brække (nordlysobs.) — «Nordlyset, hva er det?» En gang i året utlyses det til foto-konkurranse. Motivene brukes til utsmykking av bygget. De her nevnte aktiviteter er våre viktigste. Andre blir vurdert og eventuelt satt i verk ettersom ideene dukker opp.

### ORGANISASJON:

«Steinbiten» drives av et styre på fem, fordelt på instituttene IFF og IBG. Styret skiftes i sin helhet en gang i året. Dette for å hindre stagnasjon og sikre kontinuerlig tilgang på nye ideer. «Steinbiten» drives på 0-proffitt basis.

Det viktigste driftsgrunnlaget er festene. Et eventuelt overskudd brukes til å dekke utgiftene ved de andre aktiviteter, samt investeringer som kommer alle til gode. Av investeringer gjort i 1980 kan nevnes kjøp av nytt musikk-anlegg. Det bevilges også litt midler til de grupper av våre medlemmer som måtte ha spesielt behov. Blant annet ble «Ruphus» tilgode sett med oppstartingsmidler.

Hvorfor navnet «Steinbiten»? Steinbiten ble valgt fordi det

dekker de fagområder som er representert blant våre medlemmer (biologi, geologi og fiskerifag).

### STUDENTUTVEKSLING MED FINLAND

Steinbiten arbeider nå med en utvidelse av sitt virkefelt. Som studentorganisasjon, ser vi det som en del av vår oppgave å formidle student-kontakt over landegrensene, fortrinnsvis med andre universitet på Nordkalotten. Steinbiten har i høst hatt kontakt med en student-organisasjon ved universitetet i Oulu — det nordligste universitet i Finland — med tanke på en eventuell utveksling. Styret var selv på visitt i Oulu i november, etter en invitasjon, og tok universitetet og forholdene i øyesyn. Møtet var meget vellykket. Finnene var positivt innstilt overfor enhver form for kontakt. Det ble enighet om å arbeide for en ekskursjon fra univ. i Tromsø til Oulu, september 1981 med gjensittig noe seinere. At det er behov for slik kontakt er helt klart. Mange av finlenderne visste ikke at det fantes noe universitet i det hele tatt, men viste tydelig interesse da det ble forelagt dem hvilke fagområder og prosjekter som her er å finne. Mange av våre studenter vet nok heller ikke at det finnes noe universitet i Oulu.

### OULU UNIVERSITETET

Universitetet i Oulu er nytt, opprettet i 1959. Det er på mange måter analogt med univ. i Tromsø, da store deler av aktiviteten foregår i leide lokaler rundt i byen. Det nye universitetet er lagt til «Linna-maa», et eget universitetsområde utenfor byen, (jfr. Breivika) og beslaglegger i dag betydelige arealer. Universitetet har 7000 studenter, fordelt på alle fagområder.

### OULU BY

Oulu er i seg selv verd et besøk. Bystrukturen skiller seg klart ut fra eldre norske handelsbyer, blokkbebyggelse dominerer. Byen har et variert og livlig uteliv, og prisene er etter norske forhold behagelige. Byen har også sine «student-buler» på lik linje med norske universitetsbyer.

### REISEN

Avstanden Tromsø — Oulu er ca. 80 mil. En eventuell tur vil foregå med buss. Detaljer

vedrørende program, innkvartering, bespisning etc. vil det bli arbeidet med i løpet av våren. Prisen på en eventuell tur er ikke klarlagt, men dyrt blir det ikke.

«Steinbiten» vil også ta kontakt med universiteter i Sverige og forsøke å oppnå liknende kontakt.

### SLUTTORD

Styret i «Steinbiten» håper med dette å ha gitt en informativ presentasjon av «Steinbiten»s virkefelt. Vi håper også at så mange som mulig slutter opp om Finlands-opplegget når det presenteres en gang i løpet av våren.

«Steinbiten» -80

Midt hilsen fra Notrsk korrektutleserforbund — januar -81  
Jyncr Robbert  
åxo helsing ifnå



## Momenter fra debatten —

Forts. fra 7. side

«en samfunnsgruppe som ikke har rimelige sjanser til å gjøre sine interesser gjeldende på lovlig vis, kan ikke være moralsk bundet av lovene. Og det spiller liten rolle om de herkende i samfunnet mener at de undertrykte har rettigheter gode nok. Hvis de undertrykte sjøl mener det motsatte, bryter de lovene med god samvittighet, når de tror det tjener deres interesser».

Bull ser spørsmålet i historisk perspektiv og viser at «lovbrudd har visst alltid fulgt radikal virksomhet». Han behandler utenomparlamentariske bevegelser generelt, disse kan innebære sivil ulydighet eller ikke, dvs. være legale eller illegale. Poenget er at folkelige aksjoner (ulovlige eller ikke) har vært et viktig politisk middel enten for å hindre gjennomføringen av en lov eller et vedtak, eller som et press som politikerne ikke har kunnet se bort fra, og som har fått dem «til å stemme annerledes enn de ville gjort om

de sto fritt». Bull nevner flere eksempler, bl.a. det press som førte til at åttetimersdagen ble vedtatt av Stortinget i 1918-19. En annen sak er at politikere, for å berge ansikt, sjelden vedkjenner seg et slikt press. Som et aktuelt eksempel på dette nevner han at «da regjeringen 15. oktober 1979 utsatte Alta-utbygginga, bøyde man seg ikke for demonstrasjoner, men for en henvendelse fra mellompartienes ledere».

Thomas Mathiesen pekte i et innlegg i Studentavisen nr. 4, 1980 på at vårt representative politiske system fungerer slik, når vi velger representanter, at «generelle partiprogrammer og ikke konkrete saker utgjør grunnlaget for valget. Dermed kan helt vitale konkrete interesser — som konkrete miljøverinteresser — forbli dårlig representert i de beslutende organer». Han mener det er empirisk grunnlag for både å si at majoriteten av befolkningen mangler ressurser for å påvirke det representative system, og at evnen og muligheten for å påvirke politiske beslutninger er «systematisk skjevt fordelt i befolkningen». Derfor kan en ikke avvise sivil ulydighet som politisk virkemiddel under henvisning til at vi «har et åpent og velutbygget demokrati».

### UVITENHET OG MEDSKYLDIGHET

«Det går et grunnleggende skille mellom uvitenhet og medskyldighet», hevder Nils Christie. «I det øyeblikket vi forstår hva det egentlig er vi har gjort ved å spise oss inn på samenes område, bit for bit, en flyplass der, et gruveområde der, et boligfelt, litt turlame — i det øyeblikket vi forstår hva det innebærer av krenkelser og minoritetsundertrykking, blir vi medskyldige i diskrimineringen. Da vet vi hva vi gjør, og vi presser vårt syn på samer nedover samene selv. For meg er dette den avgjørende grunn til å forsvare sivil ulydighet i denne saken». Med hensyn til hvorvidt sivil ulydighet er en fare for demokratiet mener han at «den passive godtakelse av alle offentlige beslutninger er en virkelig trussel mot vår — og samenes — samfunnsorden... Det burde være like forkastelig å

opptre lydlig når man ikke burde, som å være lydlig når man burde».

Som man ser av det materiale som her er trukket fram, har de som har forsvart sivil ulydighet argumentert grundig for sitt standpunkt, men ut fra andre premisser enn de som rettsapparatet kan og må legge til grunn. Ut fra dette kan en eventuell dom i Høyesterett som stadfester lovligheten av Stortingets beslutning om utbygging av Alta — Kautokeino-vassdraget ikke anses som bindende for motstanderne av utbygging. At regjeringen ikke vil avvente en rettskraftig dom — på tross av at skjønnsretten har påpekt flere tvilsomme sider ved saksgangen — kan bare anses som en politisk dumhet fra regjeringens side.

## Moraliserende betraktninger —

Forts. fra 6. side

lykta og legge avgårde Inntil man altså setter seg ned.

Vi er ca. 2000 studenter og 600 ansatte ved det såkalte landsdelsrelevante universitetet. Bare en promille av disse var å finne på 0-punktet denne aksjonsdagen.

Men det kommer flere aksjoner og nye 0-punkt.

Deltakelse i Altasaken er landsdelsrelevans i praksis.

Vi møtes ved neste stormonstrang!

Demos på viddene.

Demos eller ikke. Vi støtter FULLT UT denne oppfordring om å begi seg ut på vidda. Nå må den nord-norske student ta seg sammen. Tenk å la en enestående sjanse til å praktisere politisk teori gå heden! Er folk blitt så tjukke i reva at de ikke kommer seg opp av stolene? Eller kanskje det er not galt med «SAKA»? Stemmer ikke med Teorien? Kanskje det kunnt være en idé å skite i Teorien. Det hjelper jo allikevel ikke hverken mot kulde eller purki

Nølere — opp på barrikadene! Red.

## Ny giv på filosofi

Siste statsbudsjett ble vedtatt med renteøkning på studielånene. Huslelene på studentbyene har videre økt kraftig. Studievilkårene er blitt strammere, kortere utdanning med hovedvekt på teknikk eller økonomi synes mer tillokkende.

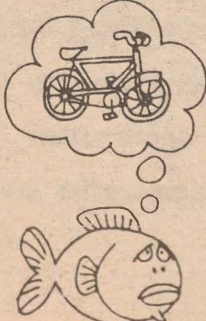
Det er en viss bekymring for de humanistiske fag sin stilling i denne situasjonen. Derfor ble både lærere og gamle studenter ved filosofi-seksjonen i Tromsø gledelig overrasket over å se den store tilstrømningen av nye studenter.

— Etter de foreløpige oppgaver som vi har er det registrert 17 nye studenter på filosofi dette semesteret, opplyser amanuensis Ragnar Fjelland. — Det betyr at studentmasser er omtrent like stor som midt på 70-tallet. For et par år siden var det få studenter ved seksjonen, men dette har tatt seg opp det siste året med en foreløpig topp nå, sier Fjelland.

Mange av de nye studentene har bakgrunn fra samfunnsvitenskap og tar filosofi som støttefag med tanke på hovedfag. Det er blant annet vitenskapsteori en er interessert i å få større innblikk i.

Filosofiens anvendelighet på ulike fagområder har også gjort at en god del av de nye studentene kommer direkte fra forberedende. Filosofi kan kanskje hjelpe ferske studenter til å finne hvilket felt de vil orientere seg innenfor.

Studentene er tilfreds med forelesningstilbudet dette semesteret. Vanskeligheten består i å velge hva en må kutte ut. Studentene satte opp en liste over emner en ønsket forelesninger i sist høst, en liste som er blitt fulgt av lærerkollegiet.



En person uten filosofi er som en fisk uten sykkel.

# Studentbevegelsen i Polen

AV JENS  
BJØRNÅVOLD

Polen har det siste halve året stått i sentrum av mediabildet. En «politisk vårløsning» tok til i august. 10 år etter at arbeiderne reiste seg forrige gang, brast demningene på nytt. Som i 1970 var det også denne gang arbeiderne i Gdansk som sto i forgrunnen.

Imidlertid er gjennombruddet for Solidaritet noe langt mer enn en formalisering av en uavhengig fagbevegelse. Den polske intellektuelle Jan Strzelecski beskriver det på følgende måte:

«Det var starten på en nasjonal rensingsprosess, på en mødesam gjenreisning av anstendighet og værdnad i et land som ikke berre var overrent av ei økonomisk katastrofe, men der den samfunnsmessige moralen også var bankerott.» (Ny Tid nr. 3/81).

«Vårløsninga i august» har, som Strzelecski sier, hatt konsekvenser langt utenfor de polske arbeidernes rekke. Også på universitetssektoren opplever man i dag en kraftig oppvåkning. Både gjennom Solidaritet (hvor mange lærere har organisert seg) og gjennom den nye uavhengige studentorganisasjonen NZS reises det krav som var utenkelige for bare et år siden. På få måneder har aktiviteten formelig eksplodert rundt om på universitetene.

Med bakgrunn i et besøk i Polen like før årsskiftet, vil jeg forsøke å skissere opp noe av det som skjer på dette feltet. Særlig vil jeg legge vekt på den nye uavhengige studentorganisasjonen NZS og hva den står for.

## NZS — NY UAVHENGIG STUDENTORGANISASJON

Et polsk universitetsstudium kan ikke uten videre sammenlignes med et tilsvarende norsk studium. Særlig er det store forskjeller når det gjelder utformingen av studiet, måten det undervises på og hvem som bestemmer over disse faktorene.

En ekstrem grad av sentraldirigering ned til minste detalj er et av hovedkarakteristene ved det polske universitetssystemet. For vanlige studenter er mulighetene til å være med på utformingen av studiet svært små.

I tillegg til dette kommer en omfattende disiplinering på alle plan. Fra obligatorisk oppmøte kl. 1/2 8 på morgenen til blindende valg av studieretning allerede første studieår. Med bakgrunn i den allmene misnøyen over forholdene, og selvsagt også med bakgrunn i den altomfattende politiske bevegelsen «Solidaritet» representerer, ble det første grunnlaget for en ny studentbevegelse lagt i september/oktober. Betegnelsen på denne er som nevnt NZS, eller Niezależne Zrzeszenie studentów, d.v.s. den uavhengige studentbevegelsen.

Oppslutningen om organisasjonen er svært god rundt om på de fleste universitetene. Ved universitetet i Krakow kunne en vise til et medlemstall på 3000 allerede i begynnelsen av desember, 1 1/2 måned etter at det første møtet var holdt. Den offisielle studentorganisasjonen SZSP (et underbruk av kommunistpartiet) hadde på



En av de direkte årsakene til strekene i høst var manglende matforsyninger. Dette problemet er på langt nær løst, noe køen på bildet tydelig skulle vise. At strekene etter hvert kom til å omfatte mye mer enn rent økonomiske krav er en annen ting.

samme tidspunkt 300 medlemmer i Krakow.

På bakgrunn av den korte perioden NZS har eksistert, (som sagt er organisasjonen ennå ikke ferdig utbygd, det eksisterer f.eks. ikke noe nasjonalt koordinerende sekretariat) er det for tidlig å si noe om gjennomslagskraften til organisasjonen.

Det som er helt klart er at den store oppslutningen som har blitt NZS til del, er en viktig ressurs. Det er ikke mulig for myndighetene å avfeie organisasjonen som et redskap for noen spesiell politisk retning. Ledelsen av NZS i Krakow la for eksempel stor vekt på at de representerte de fleste studentene ved universitetet, ikke bare i antall, men også gjennom sammensetningen av Interimstyret. Bl.a. var den katolske studentorganisasjonen og uavhengige representert. Det samme gjaldt NZS i Gdansk.

Stor oppslutning og bred basis blant studentene er alt i alt de to viktigste pressmidlene NZS har overfor myndighetene. Selv om det ikke er noen spesiell politisk retning som dominerer innen NZS i dag, er det selvsagt ikke snakk

om noen upolitisk organisasjon. Som et av NZS-medlemmene i Krakow uttrykte det: «Under det politiske klimaet i Polen i dag, vil alle organisasjoner som ikke blindt følger kommunistpartiet, i høyeste grad være politisk kontroversielle.»

## NZS' FORHOLD TIL MYNDIGHETENE

På bakgrunn av det som er sagt ovenfor kan en si at situasjonen for NZS har to sider. På den ene siden søker man å bli akseptert som reell motpart av myndighetene gjennom å vise til bred basis blant studentene. Man opptrer så å si ansvarlig.

På den andre siden er årsaken til at NZS i det hele tatt eksisterer en kraftig politisk protest mot myndighetenes politikk. NZS har oppstått som følge av den stadig tiltakende krisen innen det en kan kalle «den reelt eksisterende sosialismen».

A forsøke å ta hensyn til begge disse to faktorene på en gang vil selvsagt by på problemer framover. På mange måter er NZS' situasjon det samme dilemma som Solidaritet står overfor. Ansvarlighet og opprør overfor en og

samme motpart er ikke så lett å forene.

NZS er ennå ikke noen ferdig utbygd organisasjon. Det som skjedde i september/oktober var at man rundt om på de ulike universitetene valgte interimstyrer som skulle ta seg av oppbyggingen av organisasjonen og selvsagt også lede arbeidet i denne første perioden. I slutten av desember var NZS ennå ikke offisielt godkjent, man regnet imidlertid med at dette ville gå i orden like over nyttår.

## KONKRETE KRAV

NZS regner seg selv som studentenes fagorganisasjon. I hovedsak vil man derfor arbeide med interessesakene og velferdsaker. Særlig revolusjonerende høres kanskje ikke dette ut, går en nøyere inn på de konkrete kravene som er stilt viser det seg at det ligger atskillig «sprengstoff» i dem.

Illustrerende for hva organisasjonen står for, er listen på 22 krav som ble presentert for rektor ved Jagielski universitetet i Krakow i begynnelsen av desember. Her krevde man bl.a. studentdeltakel-



se i utformingen av pensum, avgjørelsesmyndigheten m.h.t. pensum ned på institutt-plan (i dag tas slike avgjørelser på departementsnivå), forlengelse av studiene (fra 4 1/2 til 5 år), bort med russisk som obligatorisk språkfag, mulighet til å endre studieplaner også etter første studieår, offentlig utlysning av hovedfagskurs og vitenskapelige stillinger, avklaring av sikkerhetstjenestens virksomhet ved universitetet og garanti mot sensur av NZS-avisen.

I tillegg til de nevnte kravene kommer en rekke andre, kanskje like viktige krav som jeg ikke lister opp her p.g.a. plassen.

En del (mindre viktige) krav ble innfridd på et tidlig tidspunkt. De mere grunnleggende kravene som går på større autonomi, lengre studier o.s.v., forhandles det i dag om med undervisningsministeren. Det er derfor for tidlig å uttale seg noe om hvordan det endelige resultatet blir.

## SELVSTENDIG KRAFT?

Studentbevegelsen i Polen, representert gjennom NZS, har hatt stor framgang i de månedene som er gått siden det første initiativet ble tatt. På tross av dette kan man ikke snakke om NZS som noen selvstendig kraft av særlig format.

Studentbevegelsen er ikke noen drivende kraft i den politiske tøværsperioden Polen opplever. En representant for NZS i Gdansk uttrykte det slik: «p.g.a. «Solidaritet» har også studentene fått større innflytelse ... den virkelige drivkraften i dette landet ligger hos arbeiderne. A etablere et fruktbart forhold mellom disse to gruppene er derfor svært viktig.»

Mange steder er et slikt samarbeid godt etablert. Både studenter og universitetslærere (mange av disse har meldt seg inn i Solidaritet) hjelper til der det er behov for dem. Dette er ikke noe ensidig bytteforhold, tvært i mot er det et gjensidig forhold hvor begge parter bidrar med sitt. Bl.a. kan nevnes at folk fra «Solidaritet» i Krakow var direkte involvert i den organisasjonsmessige oppbyggingen av NZS lokalt.

Studentene i Krakow på sin side, deltar i stor utstrekning i mer rutinemessige, teknisk pregede oppgaver, i «Solidaritet». Trykking og distribusjon av materialet er et eksempel på dette.

Framtida for NZS, og studentbevegelsen generelt i Polen, er uviss. Den store oppslutningen om organisasjonen og ikke minst viljen til å gjøre noe med de rådende forholdene, tyder bra.

Det alt dreier seg om er imidlertid den politiske utviklingen framover. Hvor lenge vil «tøværet» vare?

Jens Bjørnåvold.



Over alt i Gdansk kan man se de hvite og røde plakaten med «solidaritas» — Solidaritets bokstaver på.

# STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-  
studentene

6. årgang - Nr. 1 - Januar 1981

Redaksjon:

Berit Brøndskag (ansv.)  
Ingrid Mathiesen  
Magne Myrset (ansv.)  
Torild Nysøth  
Svein Stamnes

Adr. Søndre Tollbugt. 7b, Tromsø  
Tlf. 81715.

Studentavisa er organ for studentene ved  
Univ. i Tromsø og kommer ut ca. en gang i  
måned.

Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts  
politiske grunnlag.

Trykt i 1600 eks.

Trykt i Dagbladet «Tromsø»

## På vei mot politistaten?

Ingen sak siden EF har bidratt i den grad til den allmene politiske bevisstgjøring som vi det siste året har vært vitne til i forbindelse med Alta-saken. Vi har fått politiføring av «grasrota» i hele landet som vil bli viktig for framtidens politiske Norge. Dette har sammenheng med det omfang og den betydning saka etterhvert har fått, både for naturverninteressene, minoritetspolitikk, og ikke minst, demokratets voktere — politilapparatet.

Kr. Andenæs skriver i dette nr. av Studentavisa (midtsidene) utførlig om de tiltak som er blitt satt i verk fra politiets side i forbindelse med «ryddingen» av Stilla, og nå også Gargialeiren. Aksjonen fra politiets side har et omfang som hittil har vært ukjent i det demokratiske Norge. Bruken av 600 politifolk samt et stort antall militære kjøretøyer får en til å tenke på helt andre politiske systemer enn vårt. Det samme gjelder det faktum at minst 20 personer fra overvåkningspolitiet var til stede i Alta, noe som underbygger inntrykket av politisk overvåking i Norge.

Gjennomføringen av Gargia-aksjonen vitner om en uhyre betenkelig utvikling i saken, også juridisk sett. Beslagleggingen av Folkeaksjonens utstyr inne på privat område, med den grunnleggelse av at leiren ble brukt som «base for ulovlige handlinger», er mildt sagt tvilsom, til tross for forhørsrettens godkjenning. Blant annet disse forhold er det som får oss til å tenke på helt andre politiske systemer, og på begrepet politistat. Den type gjennomføring av politiske beslutninger fattet i vårt høyeste parlamentariske organ, Stortinget, mangler moralsk og politisk legitimitet.

Politiets aksjoner begrunnes i den formelle beslutningsprosess som saken har gått igjennom, men mangler politisk legitimitet. Dette har sammenheng med at den demokratiske beslutningsprosess i praksis kun fungerer som en ren formalitet. De fleste politiske saker er i realiteten avgjort lenge før de kommer til votering i Stortinget, gjennom det forhandlingsystem, den saksbehandlingsprosedyre og ekspertuttalelser som skjer forut, og hvor det politiske innhold reduseres til «tekniske» problemer og derved avpolitiseres. Dette kan bl. annet sees på som en mangel ved det parlamentariske system, det blir byråkratisk, noe som svekker den politiske legitimiteten til systemet. I en slik sammenheng må den «illegale» linje til Folkeaksjonen oppfattes som nødvendige for å sikre interesser som ellers ikke blir ivaretatt, av det parlamentariske system. Ja, slike aksjoner blir nettopp nødvendige for å sikre demokratiet, i kampen mot overgrepene på den samiske minoritet, på vår egen urbefolkning. Så lenge rettsikkerheten ikke er sikret, er vi moralsk forpliktet til å fortsette vår sivile ulydighet.

## Statsbudsjettet og kampen for ei sosial studiefinansiering

Kampen for ei sosial studiefinansieringsordning er ikkje over. Dette vil truleg bli ei viktig utdanningspolitisk sak i mange år framover.

Etter at dei studentpolitiske aksjonane var over i haust, la kyrkje- og undervisningskomiteen fram si innstilling for Stortinget. Komiteen gjekk der samla imot framlegget om å innføre renter i studietida. Den borgarlege fraksjonen bad i tillegg om at det snarast vart lagt fram ei stortingsmelding om studiefinansieringa.

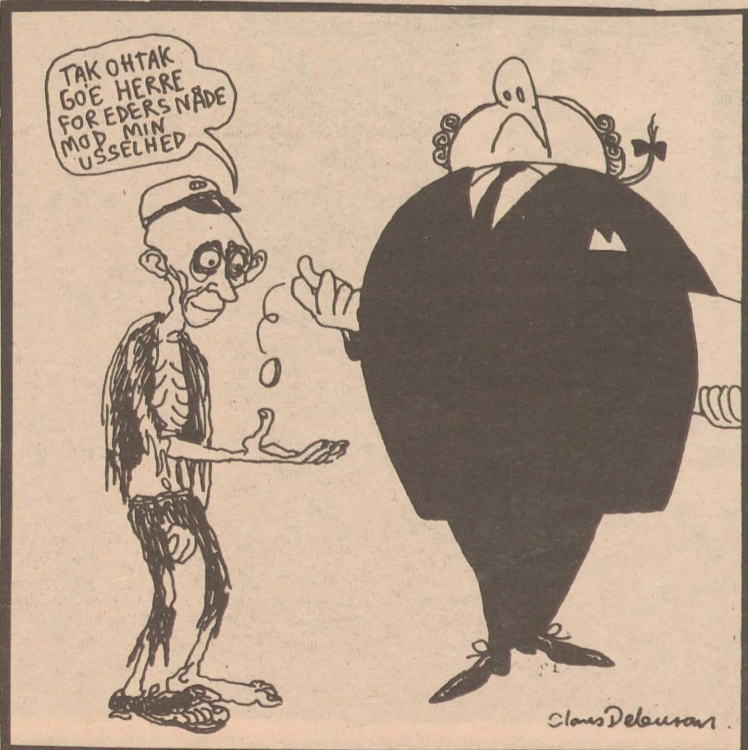
Under salderingsdebatten i Stortinget fekk denne innstillinga støtte, og framlegget om å innføre renter i studietida vart nedstemt.

Det er no uklart kor langt kyrkje- og undervisningsdepartementet er kome i arbeidet med ei stortingsmelding om studiefinansieringa. Utgangspunktet for denne meldinga vil nok vere Utdanningsfinansieringsutvalget (Sand-utvalet) si innstilling. Hovudproblemet er, etter det vi veit, å få klarlagt dei økonomiske rammene for eit slikt stønadssystem, utan at store grupper skal kome dårlegare ut.

Departementet arbeider også med ei stortingsmelding om velferdstilbodet for elevar og studentar. Denne meldinga vil ha «Aistadhelmutvalget» si

innstilling som utgangspunkt.

Kva melding som kjem først er også usikkert. Uansett rekkefølge vil begge meldingane ta opp viktige studentsosiale spørsmål, som det er viktig å ta stilling til. Difor, få tak i det materialet som alt finst og sett igang debatten.



# Den studentpolitiske organiseringa framover

Den studentpolitiske organiseringa framover. Tor Tørkelsen, leder for Norsk Studentunion orienterer om den kommende organisasjonsdebatten.

Ved Universitetet i Tromsø vil debatten om den studentpolitiske organiseringa bli forsøkt reist dette semesteret. Også NSU vil prioritere denne debatten framover, bl.a. vil den bli tatt opp på landstinget i mars/april. Vi har snakket med lederen for NSU, Tom Tørkelsen, og bedt ham si noen ord omkring dette.

— Hva er grunnen til at denne debatten prioriteres nå?

— Dette har to årsaker. For det første er det en videreføring av en debatt som har pågått i lengre tid innen NSU, nemlig debatten om hvilken organisasjonsform det er som best fremmer aktiviteten på grunnplanet. For det andre kommer debatten som et nødvendig svar på den nye hovedavtalen med staten som de universitetsansatte har inngått.

— Hva innebærer denne avtalen?

— Avtalen, hvor Statstjenestemannskartellet, AF, YS og

læreriaget er involvert, tar sikte på å utvide de universitetsansattes forhandlings- og medbestemmelsesrett på en del områder.

Imidlertid er ikke studentenes stilling diskutert i det hele tatt, det virker som om studentene er definert ut av sammenhengen. Selvsagt bør de ansatte kreve større innflytelse ved Universitetene, at dette går utover studentene som gruppe kan vi allikevel ikke gå med på.

Det man også bør stille spørsmålstegn ved, er hvordan sterkere innflytelse fra interesseorganisasjonene vil virke inn på fagmiljøenes prioriteringer.

Alt i alt er det en god del uklarheter i avtalen.

— Hvordan vurderer du studentenes mulighet til å fremme sine krav i forhold til avtalen?

— Når det gjelder studentenes stilling er denne allerede i dag svak. Vi er klart i mindretall i alle representative organ ved Universitetene. Det er derfor vanskelig å si noe sikkert om framtidige forhandlinger. I alle tilfeller bør vi ha en klar politikk på hva vi ønsker å oppnå for i det minste å stå sterkt rustet i utgangspunktet.

— Det er altså debatten om hva denne politikken skal bestå av, som nå skal startes opp. Kan du gi

oss noen stikkord i denne forbindelsen?

— Det blir svært viktig å oppsummere hvilke erfaringer vi har gjort med den nåværende organisasjonsformen og med måtene det jobbes på i dag. I hvilken grad ivaretas studentinteresser gjennom student-ting, råd, hovedallmøter o.s.v.? Hvordan hevder vi oss i Universitetsstyrer, instituttråd o.l., er den nåværende representasjonen tilstrekkelig?

I tillegg må vi også analysere hvordan vi har klart å utnytte de rene kamp-situasjonene, d.v.s., husleieaksjoner og andre former for direkte politisk press. Vi må undersøke vår «egen-tyngde» som studenter og bli klar over hvordan vi best skal utnytte den i framtida.

I skjæringspunktet mellom det «representative demokratiet» og studentenes «egen-tyngde» må vi lete etter en løsning.

Debatten bør altså ha som mål å si noe om hvordan arbeidet framover best kan prioriteres og om hvilke arbeidsformer det er som har størst gjennomslagskraft.

Studentavisa vil følge opp debatten om den framtidige studentpolitiske organiseringa. I neste nummer tar vi dette opp på temsidene.

## Nye husleie økninger — hvor lenge vil vi betale mer?

Husleiene på studentheimene har økt igjen. Denne gang med 13,7 % til 540 kr. for standardhybler.

Ytterligere økninger kan komme i løpet av året. Dette fordi utgiftsposten «vedlikehold» så og si er strøket fra samskipnadens budsjett. Vedlikeholdssituasjonen er nå prekær.

Det er ikke bare i Tromsø det skjer. Over hele landet har samskipnadene lagt fram sjokkbudsjett med tildels høye husleieøkninger. Det blir etterhvert ganske klart at samskipnadene ikke makter å bedrive studentvelferd etter minimale velferdskrav — studentene må sjøl ta den økonomiske belastning. Ansvar for dette bør staten være seg bevisst. En styrking av samskipnadene er helt nødvendig dersom disse «studnetvelferds»-institusjonene fortsatt skal kunne yte studentene velferd.

Derfor blir stortingsmeldinga om studentvelferd som mulgeng kommer til våren, svært så interessant. Det kan bli vanskelig for stat & regjering å snakke store ord om samskipnadenes fortrefelighet — og ellers intet gi — samtidig som de samme samskipnader ligger på konkursens rand.

Dersom ikke velferdsmeldinga kommer, er det en viss mulighet for at studiefinansieringsmeldinga vil foreligge istedet. Da vil renter i studietida også bli tatt opp. For studentene er i denne sammenheng kravet om økning av stipendandelen sentralt. I dag er andelen på kun 18 % av lånesummen.

Slik det ser ut nå er det altså store sjanser for at stortinget endelig vil ta en runde studentpolitikk — men noen garanti for at så skjer har vi ikke. Hittil har jo KUD/Staten vært mes topptatt av å trenere meldingene — de kan jo vanskelig legge fram meldingene uten å ha noen konkrete bedringer å vise til.

For studentene blir det viktig å ta stilling til meldingenes konkrete innhold, og på det grunnlag bestemme seg for sitt forhold til

statens velferdspolitikken generelt og manglende støtte til drift av studenthjem spesielt.

Staten bør snart skjønne at vi ikke makter å betale for mye.  
Delegatgruppa/NSU.

### FORSLAG TIL VEDTAK ANG. HULSEIEØKNINGENE

Landsstyret i NSU finner det varslede økningene i husleiene helt uakseptable. Ut fra studentenes økonomi er det helt uansvarlig med økninger på over 80 % (Stavanger) og 60 % (på 1. år Bergen). Det er nå nødvendig med en prinsipiell avklaring av forholdet mellom borteboerstipend og husleiene på studentbyene. Landsstyret i NSU kom fram til følgende vedtaksframlegg:

1 Situasjonen synes så uklar ved læresteda at det er vanskelig å komme med et konkret utspill for/mot husleieaksjoner på dette tidspunktet.

2 Med bakgrunn i situasjonen ved læresteda, pålegges AU om å ta DG-ene til å kontakte leiebuerutvalga slik at de sammen kan sjekke situasjonen, og ha ei oppsummering klar til det første LS-møtet etter nyttår. Alternative aksjonsformer skal også bli drøfta.

3 Eventuelle husleieaksjoner må — ta utgangspunkt i realistiske krav.  
— være innretta på den generelle studentøkonomiske situasjonen (i dette ligger det i å unngå samskipnadsforringa)  
— være landsomfattende.

# Sosialistisk front og delegatgruppeutvalget

Av Fredrik Fagertun

Leser-  
brev  
Debatt



På siste hovedallmøte før jul ble det valgt ny NSU-delegatgruppe, denne gangen ikke uten en viss dramatik. Til Sosialistisk Fronts store forskrekkelse ble det for første gang på flere år stillt motforslag på delegatgruppe.

I desembernummeret av Studentavisa går Sos. Front til angrep på dette uhyrlige forsøk på «avpolitiserings» og «høyredreining» av studentmiljøet. Studentene i Tromsø hadde vel kanskje fortjent at avisa hadde gitt plass til et tilnermet saklig og balansert referat fra møtet, men redaksjonen var, etter det jeg har brakt i erfaring, i ferd med å avslutte dette nummeret, og får være tilgitt at bare lederplassen var tilgjengelig for valgstoff.

Imidlertid må jeg, som en av de som stilte til valg i den «alternative gruppering», få lov å knytte noen kommentarer til Sos. Fronts beskrivelse av våre argumenter og motiver.

## STUDENTPOLITIKKENS DILEMMA

Det er forsåvidt riktig når Sos. Front hevder at vi til dette valget hovedsakelig ønsket å markere oss på en bestemt sak, nemlig å trekke NSU-arbeidet ned på grunnplanen, til instituttene, der studentene finnes. Dette er til gjengjeld en viktig sak, en sak som angår studentpolitikken i framtida.

Siden midten av 70-tallet har vi måttet registrere en alvorlig nedgang i engasjement og aktivitet hos den jevne student i studentpolitiske spørsmål. Denne manglende aktiviteten har først og fremst gitt seg utslag i et stadig dårligere besøkt hovedallmøte. Innstramningene på studie-

finansieringssida, har utvilsomt ført til at mange konsentrerer seg fullt og helt om fagene og nedprioriterer studentpolitiske spørsmål. Andre bruker sine krefter på annen politisk virksomhet som oppfattes som viktigere enn studentpolitikk. I tillegg drives studentpolitikken i dag på et elitenivå som gjør at mange studenter har liten innsikt i denne virksomheten.

Dette er et problem som gir grunnlag for ettertanke og som reiser spørsmålet om ikke begrepet «studentpolitikk» dag, egentlig bare har mening for en meget snever gruppe studenter. Organisert studentpolitisk virksomhet drives i dag innafor et par studentpolitiske organisasjoner og aktiviserer kun få studenter. Når det gjelder NSU-politikken, så kan Sos. Front, gjennom sin plattformvalgte delegatgruppe, diktere hva studentene i Tromsø mener i forskjellige NSU-saker. De aller fleste studentene vet ikke engang hva som blir tatt opp på møtene i de forskjellige NSU-organene.

Når begrepet «studentpolitikk» får et slikt innhold, blir det meningsløst når Sos. Front som overskrift til denne lederen i Studentavisa, reiser parolen: Nei til avpolitiserings av studentpolitikken. Denne parolen markerer egentlig bar Sos. Fronts frykt for å mist sin rolle som ledende aktør innafor den snevre kretsen av studenter som i dag organisert diskuterer studentpolitikk. Målet må heller være å drive aktiv politiserende virksomhet i studentmassen, å politisere denne lille kretsen av studentpolitiske aktivister, er noe de greier utmerket godt sjøl.

Sos. Front sier i lederen at de også selvfølgelig «etterstreber en mullig instituttvis spredning på delegatgruppede medlemmene» og at delegatgruppa «bør engasjere seg mer i forhold til det som skjer på instituttene». Vårt alternativ står for ei fast tilknytning til instituttene. Sos. Front kan ikke engang har forsøkt denne «instituttvis spredning» som det snakkes om. De seks som ble stillt fra Sos. Front, kom fra to institutter.

Videre forsøker man å trekke oppmerksomheten bort fra spørsmålet om instituttvis spredning og snakker i stedet om kjønnsfordeling. «Dere har flere institutter, men vi har flere jenter», er omkvedet. Det er bra at Sos. Front nå har mange jenter i delegatgruppa si. Forrige året var de ikke så flinke, da var delegatgruppa 100 % mannsdominert. Men, kjære Sos. Front, instituttvis spredning på delegatgruppe-medlemmene og kjønnsfordeling i gruppa har svært lite med hverandre å gjøre. Om dere hadde stillt seks jenter til delegatgruppa, så kunne ikke det rokke ved det faktum at bare to institutter var representert.

Det har de siste par semestrene vært bra aktivitet, spesielt på instituttfaglige spørsmål, ved noen institutter. Dette kan utvikles videre. Ved å knytte reelle kontakter mellom NSU-delegatgruppa og instituttene, kjøre fram saker av allmenn studentpolitisk og faglig interesse på instituttallmøtene, vil studentene få større innsikt i slike spørsmål og dermed åpnes mulligheter for større aktivitet og engasjement i studentmassen. Og det er på dette grunnplanet at de organiserte studentpolitiske

gruppene kan fungere som politiserende faktor.

## HØYREDREINING?

Ei slik linje vil føre til ei «høyredreining» i studentmiljøet, hevder Sos. Front. Det må bety at man frykter at en større grunnplanaktivitet i studentpolitikken skal legge velen åpen for høyrekreftene ved universitetet.

Det er mullig at det i kjølvannet av en mer aktiv studentpolitisk diskusjon, vil dukke opp konservative elementer vi ikke tidligere har sett noe til. Dette må man alltid regne med. Men det er en håpløs nedvurdering, både av sin egen politikk og av de progressive potensialer i studentmassen, dersom Sos. Front mener at en mer demokratisk og aktiv grunnplandiskusjon vil styrke høyrekreftene. Det er tvert imot en kjent sak at passivitet alltid har tjent høyrekreftene.

## KONTAKT MED GRUNNPLANEN

Fra Sos. Fronts side blir det forsøkt å gjøre et nummer av dette «nye» kontaktorganet mellom studentutvalget, delegatgruppa og AU-ene, som skulle fungere som bindeledd mellom de forskjellige studentorganer ved universitetet. Dette kontaktorganet fungerte til dels i 1979, men i året 1980 så vi ikke mye til dette tiltaket. Sos. Fronts delegatgruppe har tvert imot overfro NSU gitt uttrykk for at de ikke ønsker noe organisert samarbeid med SU, når SU blir valgt fra instituttene. Det virker som om studentpolitikken aller helst skal drives av plattformvalgte og plattformbundne representanter for fronten. På denne måten sikrer man jo at det er Sos. Fronts politikk som til enhver tid

rår grunnen, uten skadelig innflytelse fra et studentgrunnplan der det for øvrig myldrer av fordekke AKP-agenter som står på spranget til å erobre Universitetet i Tromsø.

Forstå meg rett. Jeg er ikke imot at folk stiller til valg på politisk plattform. Denne plattformen må bare ikke bli et hinder for aktiv grunnplandiskusjon i den forstand at den endelige politiske linja er gitt allerede ut fra plattformen. De vedtak som fattes på instituttgrunnplanen må være utgangspunktet for delegatgruppas arbeid i NSU og delegatgruppa må være villig til å rette seg etter de oppfatninger som kommer til uttrykk fra studentgrunnplanen.

Sos. Front sier seg fornøyd med at flertallet på hovedallmøtet valgte deres delegatgruppe. Det bør de jo være. Men fronten bør likevel merke seg med at 40 % av de som var på møtet stemte på vårt alternativ. Jeg vurderer 40 % som et bra tall, og det viser at det er grunnlag i studentmassen for den linja vi sto på ved valget til NSU-delegatgruppe.

Red. komm.:

Debatten om studieorganiseringa tas opp som temanr. neste nr.

—red.

# I ly av alatasaka, forhåndslagring av amerikansk utstyr vedtatt av Stortinget 13.1.81

Tirsdag den 13/1 vedtok Stortinget med 95 mot 13 stemmer å slutte seg til regjeringens planer om forhåndslagring av tyngre amerikansk militærutstyr. Dermed har Stortinget satt foreløpig sluttstrek for en av de mest intense sikkerhetspolitiske debattene vi har hatt i Norge i etterkrigstida.

Selv om ikke motstanden mot forhåndslagring førte fram i denne omgangen, er det sikkert at debatten i høst har gjort svært mye for å bevisstgjøre folk om det vanvittige i den «sikkerhetspolitikken» som føres.

Dessverre ser det ikke ut til at det samme er tilfelle med det store flertallet av Stortingets representanter. Fortsatt krydres festtalene med ønsker om nedrustning og avspenning, den virkelige politikken, for eksempel de siste par årene, får en til å lure på om det er det motsatte som er målsettinga.

## OPPRUSTNING

— Først kom tilslutningen til NATOs planer om modernisering av atomvåpenarsenalet i Europa.

Pershing II raketter skulle utplasseres som motforsvar på Sovjets ss 20 raketter. Tilfeldigvis ble det «glemt» å informere om at Pershing II i realiteten innebærer noe helt nytt innenfor området.

Med en varslingsstid på 6-7 minutter brytes en av de grunnleggende forutsetningene for «terrorbalansen», nemlig truselen om gjensidig ødeleggelse. Med så korte varslingsstider det blir snakk om her, vil atomterskelen senkes drastisk. Tiden til å tenke seg om blir kraftig redusert. Datamaskinfell av samme type som amerikanerne opplevde to ganger i 1980, kan som følge av de korte tidsfristene bli helt skjebnesvangre.

— Forsvarsbudsjettet for 1981 øker med over 17 prosent. Norge er dermed det eneste landet innenfor NATO som innfrir USA's krav om 3 prosent reell økning av forsvarsutgiftene. Vi kan i dag rose oss av å være det landet i Vest-Europa som ruster mest.

— Som det tredje og foreløpig siste vedtaket i «avspennings- og

Forts. 9. side.



«Teamwork 80»

ROB

# ET LIV OGSÅ

## Stilla — Gargia og hva nå?

Av Fredrik Fagertun

De siste par ukene (dette skrives 27.1.) har det skjedd mye i Alta og det er mange ting som kunne kommenteres og vurderes nå i ettertid. Imidlertid skal jeg for det meste konsentrere meg om onsdag 21. januar og de to hendelser som preget denne dagen, den vellykkede aksjonen på anleggsveien i Stilla på morgenen og politiaksjonen mot verneleiren i Gargia på ettermiddagen samme dag.

### MANESKINNSTUR TIL STILLA

Både for oss som var i Alta og sikkert også for folk som fulgte med begivenhetene fra landet ellers, var dagene etter den første politiaksjonen i Stilla preget av venting og usikkerhet. Skulle det bli nye aksjoner? Søndag fikk vi i Gargia beskjed om at det ville komme nye aksjoner og utover mandagen fikk folk personlig beskjed om å holde seg klar. Tirsdag kveld forlot vi leiren i flere grupper. God organisering, godt lederskap og høy motivasjon hos deltakerne, førte til at praktisk talt alle nådde anleggsveien i morgentimene onsdag 21. Den meget omtalte jernringen av politil rundt nullpunktet så vi lite til. Politiet forsøkte til å begynne med å hindre folk i å komme opp på veien

ved å true med hundene og i iallfall et tilfelle ble en hund sluppet, men uten å gjøre skade. Utover dette var det for de 116 demonstrantene svært få problemer med å komme seg på veien.

### ANTI-KLIMAKS I GARGIA

Den optimismen som denne aksjonen skapte ble utpå ettermiddagen avløst av bitterhet og forbannelse over den hensynsløse politiaksjonen mot verneleiren i Gargia. Politiet slo til uten varsel. Rev teltene over hodet på folk, forsøkte å ransake fjellstua uten ransakelsesordre og arresterte 50-60 demonstranter som satte seg foran bilene i et forsøk på å hindre disse i å kjøre avgårde med Folkeaksjonens telt og utstyr. Samtidig kom det opp fra Alta 20-30 biler som i første omgang sperra veien, men som etterhvert måtte la politibilene slippe gjennom under trussel om øyeblikkelig beslagleggelse av førerkort.

### PRESTISJETAP FOR ORDENSMAKTA

Samtidig som regjeringa her markerte styrke gjennom sin forlengede knyttneve, politiet, så svekket denne aksjonen politiet i lokalbefolkningas øyne. Politiets halvmillitære biler, halvmillitære

uniformer og tildels helmilitære oppførsel, frambrakte hos eldre folk assosiasjoner fra 40 år tilbake i tida. Forbitrelsen var stor og befolkninga i Alta stilte spontant sine hjem til disposisjon for husløse demonstranter og forpleide disse på en utsøkt måte. At sympatien var på Folkeaksjonens side, viste seg også neste dag da mellom 1500 og 2000 mennesker, i all hovedsak altavværing, samlet seg i demonstrasjonstog til støtte for Folkeaksjonen.

### HVA NÅ?

Når dette skrives foregår det ikke aksjoner i Alta som har til hensikt å stanse arbeidet på anleggsveien. Det foregår likevel endel «aktiv fotturisme» på ski omkring anleggsveien. Folkeaksjonen har annonsert en viss nedtrapping av virksomheten ei tid framover, noe som må ses i sammenheng med de samiske aksjonene i Oslo.

Likevel vil det antakelig også videre framover være behov for aksjoner i Alta. Aksjonen på anleggsveien onsdag 21., viste at det er fullt mulig å få plassert atskillige demonstranter på veien i løpet av kort tid. Vi kan ikke forvente å greie å stanse anleggsarbeidet over særlig lang tid, men flere

slike aksjoner vil holde opinionen våken, binde store politistyrker og til sist gjøre utbyggingsarbeidet til en politisk umulighet.

Etter at vi mistet leiren i Gargia, er det blitt klart vanskeligere å planlegge og organisere videre aksjoner. Det er godt mulig at politiet vil tillate opprettelse av en ny leir, men i det øyeblikk folk fra en slik leir blir arrestert i Stilla, kan vi forvente en ny hevnaaksjon fra politiet. Utover våren må vi derfor antakelig basere oss på at demonstranter må innkvarteres privat, med de problemer dette medfører for planlegging og organisering. Det blir vanskeligere, men ikke umulig.

Det er i denne sammenheng et åpent spørsmål om justisminister Berrefjord og hans forlengede arm, politimester Henriksen, kan tenke seg å gå til ransakinger og beslagleggelser i private hus rundt om i Alta. Gargia-aksjonen gav ikke politiet nye venner i Alta og en fortsettelse av denne linja, kan forsåvidt like godt tjene oss. Slike aksjoner som til de grader går på tvers av folks rettsoppfatning, kan i lengden umuliggjøre politiets tilstedeværelse i Alta. Og forsvinner politiet, er veien igjen åpen for å opprette permanente leirer på anleggsveien.



## Moraliserende betraktninger etter første runde i Alta

Vi savna mange kjente fjes på 0-punktet!

Hvorfor reiser ikke alle som støtter saken og støtter aksjonen når det er varslet full mobilisering og resultatet står og faller med deltakerantallet?

Hva er det som forhindrer folk i å reise? Er det dårlig økonomi? Er det mangel på utstyr?

Bussbillett Tromsø-Alta koster ikke mer enn kr. 62,— med studiemoderasjon, og utstyr var noe de fleste måtte skaffe seg ved å låne hos venner og bekjente. Kan det være tidsnød i en hårdt pressa studiesituasjon nå midt mellom høst og vår-semester? Hva? Mangel på barnepass, kanskje? Eller er det store flertallet av meningsfeller blitt offer for massemedias skremselspropaganda om voldshandlinger og tap av menneskeliv etc. — Det kunne jo bli riktig «ekkelig» der oppel! Noen har muligens tidligere traumatiske sammenstøt med politi og politihunder i friskt minne, kanskje køller og tåregass til og med.

For en del av oss er dette sikkert reelle hindringer, men neppe for alle som uteble.

Ligger det andre ting bak en beslutning om å bli hjemme? Motforestillinger av en annen karakter?

Som for eksempel problemet med å møte seg politisk med eventuelle ureflekterte idealister som vil verne et vassdrag og støtte samefolket, men som ikke helt har grepet på den store tilgrunnliggende Teorien og en dertilhørende adekvat situasjonsanalyse.

Eller var det mange som trakk seg fordi lederposisjonene allerede var besatt, slik at sjansen for egen innflytelse var heller liten? Finnes det også en og annen «rett-troende» som unnskylder seg med at de gjør sin politiske innsats i kontinuerlig partiarbeid eller annen teoretisk virksomhet året rundt og derfor kan overlate «barrikadeaktiviteten» til de som ellers bare henger på lasset?

Vi bare spør.

Kan aksjonspassiviteten i tillegg skyldes motforestillinger til Folkeaksjonens linje, oppfatninger om strategiske feilskjær i kampen og frykt for uønskede konsekvenser på lang sikt?



Hvorfor var det så få kjente fjes å se i Stilla?

Mulighetene er mange og skeptisismen er ikke ukjent i våre kretser. Heller ikke pessimismen. «Hva nytter det å aksjonere når verden likevel går til helvete? Aksjonismens blåsyde iver har man da virkelig vokst fra!»

Et slikt standpunkt må en bare forbigå i stillhet. Politisk impotens er neste stadlum!

Nytten av å handle er naturligvis ikke like åpenbar i alle tilfeller, men når det gjelder aksjonen i

Stilla, ser vi ikke bort fra at den kunne fått et annet utfall om alle som burde vært der, hadde innfunnet seg.

Vi påstår ikke at kampen hadde vært vunnet der og da, men vi mener bestemt at i denne saken holder det ikke med bare verbal støtte. Man må faktisk ta med seg sine kilo kjøtt, stappe motforestillingerne i ryggsekken, tenne hode-

Forts. 2. side

## Politisk i Alta

Av Ree

Vi har opplevd den største politisk gjennomført i Norge i fredstid.

Vi har opplevd en arbeidsmessig prestisjen på foran solidaritet.

Vi har opplevd en justisminister på helikoptertur over Stilla. Vi har talt seg med selvfølgelig sikkert og prøvde å snakke om inngrep i samer.

Vi opplever frustrasjon og har hatt og over den arroganse som vises.

For samene har det gitt seg uttrykk som en sultestreik. Barneleide for at samenes rettmessige holdt med all tydelighet hva slags med. Sambevegelsen som stiller senterer bare seg selv, men har støtte fra mange lokale samer. Samers Riksforbund. Også forundt talt forståelse og sympati for

Det er en dypt tragisk situasjon holdet mellom myndighetene og niasjonene er nå så kjølnet at bru nærmeste framtid.

Organisasjonene hadde lengst hva som ville skje om ikke de vil lig forutsett at utenomparlamentarisk, og man ønsket i lengden å

Men regjeringa ville ikke forber sine fornemme rettigheter. Hva samene gjøre i en slik situasjon utforme de lover og forordninger presse gjennom et vedtak som stans, skjønnsretten, stiller seg på en da gå til så drastiske aksjoner viser seg høsten -79 at dette skjont. Vi ser av den dommen høyesterett om samenes rettigheter

# TER STILLA?

## Kampen fortsetter — elva skal leve

Av Kristian Andenæs, formann i Folkeaksjonen avd. Tromsø

### SOSIALDEMOKRATIET INYTT LYS

Vi sitter igjen med mange inntrykk etter det som er skjedd i Alta i løpet av de siste ukene. For noen fortøner situasjonen seg forvirrende. Delvis dreier det seg om å få til en meningsfull sammenfatning av hva som har skjedd — og delvis dreier det seg om å skue motstandsarbeidets gjennomslagskraft i tida som kommer.

Vi har bak oss de kraftigste sammenstøt mellom myndigheter og sivilbefolkningen i Norge i nyere tid. Vi har sett en arbeiderpartigjering som er villig til å ta i bruk de mest ekstreme virkemidler for å få gjennomført sin politikk — virkemidler som står i sterk kontrast til den samarbeids- og kompromisspolitikk som har vært sosialdemokratets varemerke i etterkrigstida.

Myndighetenes manglende vilje til å avvende Høyesteretts avgjørelse i skjønnsrettssaka og resultatet av samerettsutvalgets arbeid, har fått sin naturlige videreføring i politiets suverene tilsidesettelse av elementære rettsprinsipper. Annet var heller ikke å vente i kjølvannet av invasjonen av Alta: 600 politifolk, lastebiler, busser, jeoper, helikoptre, snøscootere, weasler,

politihunder og et cruiseskip — og ikke å forglemme at sikkerhetspolitiet da lenge har vært i gang med sltt arbeid.

### POLITIETS MAKTMISBRUK

Her skal nevnes noen av de mer åpenlyse overgrep vi har sett eksempler på i tida fra «D»-dagen 14. januar.

For det første: Alle ble bøtelagt likt. Dette er klart i strid med lovens prinsipp om at det skal tas hensyn til inntekt og formue (i stedet for kr. 3.000 i første bot til alle, burde en professor fått kr. 4.000, mens en student ikke burde fått mer enn kr. 2.000 — bare for å antyde proporsjonene).

For det annet: Alle var allikevel ikke så like for loven. Lederne for Folkeaksjonen ser ut til å bli tiltalt etter de såkalte «oppvigerbestemmelsene», som kan gi adgang til å bruke fengsel. Dette er en ny og tvilsom praksis i forhold til det som ble gjort etter Stilla-aksjonene høsten 79.

For det tredje: A forby et område på 2.000 meter på hver side av den planlagte veitraseen, innebærer at politiet har okkupert et område på 100 kv.m.! Dette er et helt uforholdsmessig inngrep i folks bevegelsesfrihet og fullstendig meningsløst i forhold til formålet med å trygge anleggsarbeidet.

For det fjerde: Stormingen av leiren i Gargla med riving og beslaglegging av telt og personlig utstyr skjedde på en hensynsløs og brutal måte og med tvilsom hjemmel i lovgivningen. Enda verre var forsøket på fullstendig ulovlig ransaking av Folkeaksjonens kontor og i de private rom tilhørende elerne av fjellstua.

For det femte: Et nytt lavmål i forhold til vår anseelse i utlandet var fengslingen og deporteringen av et større antall utlendinger. Såvel fengslingen som bortvisningen fra Norge skjedde med ytterst tvilsom hjemmel i fremmedlovgivningen og avdekker et usunt nasjonalistisk tenkesett hos politiledelsen i Alta.

For det sjette: Forsøket på å få gjennomført rask «standrett» overfor de bøtlagte ble for plump til at det lot seg gjennomføre. Men samarbeidet mellom politiledelsen i Alta og Justisdepartementet over hodet på herredsretten i Alta — og med løfte fra Justisdepartementet om å sende 100 dommere om det trengtes — demonstrerte klart at myndighetene ikke lenger har vært i stand til — ikke engang verbalt — å trekke et skille mellom politi og påtalemyndighet på den ene side og domstoler på den annen. Mange synes nok at dette har vært

brukbar anskuelighetsundervisning av noe man ante.

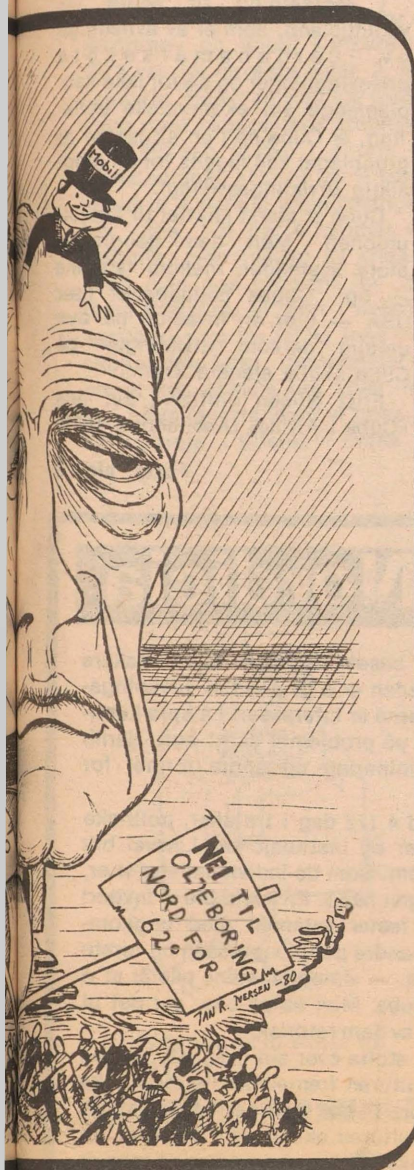
Her i Tromsø har en del tid gått med til å oppsummere erfaringer fra «D»-dagen og det som er skjedd senere. Det har vært rettet en del kritikk dels mot politisk vakling i Folkeaksjonens ledelse, dels mot dårlig ledelse av aksjonen på Nullpunktet og dels mot det som har vært oppfattet som nøling og usikkerhet når det gjelder det som ble gjort etter «D»-dagen og det som må gjøres nå.

Mye av denne kritikken har vært konstruktiv og nyttig, og er formidlet videre til ledelsen i Alta.

I en forstand er kampen gått inn i en mer rolig fase nå. Vi kan ikke stadig regne med så store aksjoner som det vi så på «D»-dagen. Men gjennom mer effektive aksjoner og et målbevisst og langsiktig arbeid må vi ikke la våre motstandere slippe en meter lenger enn nødvendig.

Den intensitet i motstandsarbeidet som vi bygget opp i løpet av de første ukene av 1981, må vi holde på. Bare på den måten kan vi gå seirende ut av denne kampen.

Men klarer vi dette, nå utover vinteren og våren — så skal denne kampen ende med seier til oss.



## Løsning saken

SÀMI  
ÆDNAM  
SÀMIIDE!

SAMEMAKT I SAMELAND!



...till er blitt  
...har latt  
...Janina» og  
...litteren ut-  
...et: «Det er  
...  
...har skjedd  
...makta.  
...lek kamp-  
...villig til å  
...tridd, viser  
...terren farer  
...saken repre-  
...repekt og  
...til Nroske  
...det har ut-  
...støtt. For-  
...hovedorga-  
...druid i den  
...ghetene om  
...hadde tid-  
...ville finne  
...dukket på  
...oritert som  
...ent me dpå å  
...urkes for å  
...orsk rettsin-  
...med. Hvorfor  
...treik? Det  
...ste som ble  
...i svensk  
...områder i

Sverige er avvist. Hvordan kan vi vente at et rettsapparat og en juss formet av maktahverne for maktahverne skal kunne gi rett til en minoritet som ikke har et motsvarende retts- og maktapparat i ryggen? Det vil ikke være realistisk å tro at høyesterett i Norge ville ta mer hensyn til samenes rettigheter enn den svenske, ikke bare med politihær, men også i Norge kan vi se hvordan makta rår, når en i følge avisene kan lese at Justisdept. nå pusser støv av sovende paragrafer for hardest mulig å ramme dem som stiller seg solidarisk med bygdene Alta og Kautokelno og med det samiske folket. Sjefen for dette departement er utgått fra en solidarisk bevegelse, slik at en kan sette saken på sin rette plass.

Alta-saka er i høy grad et spørsmål om samiske rettigheter. I de samiske bosettingsområdene er over 100 vassdrag regulert til beste for samfunnet som vi alle bor i. Derfor er vi nødt til å si stopp! Vi må få en politisk løsning på de samiske spørsmålene, hvor premissene for løsning gis av samene selv gjennom sine organisasjoner.

Enkelte hevder at vi bør gjøre det gjennom etablerte politiske partier. Hvordan kan noen tro at vi samer kan gjøre oss gjeldende der, når vi ser hvordan samene er blitt behandlet i Stortinget?

Vi vil fremme våre krav og arbeide for dem gjennom våre hovedorganisasjoner. Det er vår linje først og fremst, men når myndighetene ikke vil høre på oss, har de selv skjovet vekk grunnlaget for framtidig samarbeid. Regjeringen har det fulle og hele ansvar for det som nå skjer.

Den har ytterligere sådd spild mellom samer og nordmenn og samene i mellom. Denne splitt og hersk-metoden har alltid vært brukt av maktahverne, men for en gangs skyld står samene sterkere enn noen gang før. Fra mange nordmenn opplever vi en solidaritet som aldri før har vært samene til del. Alle de som har støttet Folkeaksjonen og dens arbeid har også støttet samenes kamp for sine rettigheter. Denne kampen må fortsette og jeg ber så mange som mulig om å støtte den. Vi må ikke la Regjeringa Nordii lage et nytt nord-Irland her i nord.

## Momenter fra debatten om sivil ulydighet

Alta-saka har dominert nyhetsmedia de siste ukene. Det som for øyeblikket fanger størst interesse er nok de siste aksjoner — først og fremst Gargla-aksjonen — samt de pågående og ennå ikke startede aksjoner. Folkeaksjonen har tatt «hvilepause», ingen tror vel imidlertid at «slaget om Alta» med dette er forbi. Folkeaksjonen understreker da også at hvilepausen er foreløpig.

Alta-saka har mange sider. Naturvern, kraftprognoser, spørsmålet om samenes rettigheter m.m. står sentralt i debatten. Et annet sentralt tema har vært debatten om sivil ulydighet, om de lovbrudd som denne representerer kan godtas, og i tilfelle ut fra hvilke argumenter. At sivil ulydighet er ulovlig, eller i hvertfall at enkelte av de politiske tiltak som denne innebærer er ulovlige, synes det å være enighet om blant de som har behandlet spørsmålet. Ja, Guttorm Hansén har påpekt at sivil ulydighet ikke hører hjemme i et demokrati, men «har sitt ut-spring i ganske andre samfunnsformer enn de demokratiske». Sivil ulydighet innebærer en fare for demokratiet ved at «lovlige vedtak fattet i de representative organer» blir hindret satt i verk. På liknende måte har redaktør Reidar Nielsen flere ganger uttalt seg i Nordlys.

Til og med de jurister som har ytret seg positivt om bruk av sivil ulydighet, har klart sagt fra at hva det juridiske angår, så er skaen

klar: Ut fra gjeldende lov kan ikke aksjoner som de i Alta aksepteres. Når man likevel har forsvart sivil ulydighet i enkelte situasjoner, er det ut fra moralske og politiske og ikke ut fra juridiske verdinormer. (Torstein Eckhoff bl.a.)

På et møte i Historisk Klubb i Tromsø høsten 1979 sa rettsviteren Jan Helgesen bl.a.: «Juristen kan fortelle hvor langt en person kan gå før vedkommende er ulydig, men juristen kan ikke og bør ikke uttale seg med noen større tyngde enn andre mennesker om det er riktig å være sivil ulydig eller ikke».

### LEGALITET OG LEGITIMITET

Filosofen Jon Helleenes skilte i sin innledning på det samme møtet mellom begrepene legalitet og legitimitet. Med dette skillet ville han «opna for at aksjonar kan vere illegale samstundes som del er legitime. I dette ligg det eit standpunkt om at staten og lovverkets autoritet ikkje bør betraktast som absolutt. Del moralske standardane er overordna del juridiske». Dette siste måtte en akseptere for å kunne akseptere sivil ulydighet, men det var ikke et tilstrekkelig vilkår. Han stilte derfor spørsmålet: «Kan sivil ulydnad i eit parlamentarisk demokrati legitimerast ut frå demokratiske prinsipp?»

Han viste til at det er andre sider ved det konstitusjonelle demokrati som er like viktige som parlamen-

tarismen, som f.eks. de ukrenkelige rettigheter som individ og grupper innenfor samfunnet har, og som majoriteten i samfunnet må ta hensyn til. Dersom et flertall skulle få vedtatt lover som krenket disse rettighetene for et mindreal, ville sivil ulydighet være en legitim aksjonsform, og i et slikt tilfelle ville «den sivilt ulydige minoriteten» ha «dei demokratiske prinsippa på si side når den aksjonerer for å atterreise systemet av demokratiske rettar».

Ellers viste han til Bertrand Russel som var talsmann for sivil ulydighet i forbindelse med motstanden mot atombomba på 1950-tallet. «Forsvaret hans kviler på følgende premias: I eit demokrati skal statsborgarane ha full informasjon om «matters of supreme importance», dvs. om tiltak som vedgår liv og død for sivilisasjonen... Eit liknande resonnement er, etter mitt syn, også på sin plass i saker som gjeld liv og død for kulturen til eit urfolk, til dømes den samiske kulturen». Ellers viser Helleenes til eksempler på folk som er sivilt ulydige p.g.a. at «det politiske systemet, i distribueringa av sjansane til å gjøre seg politisk gjeldande, gir visse grupper føremuner framfor andre».

### UTENOMPARLAMENTARISKE BEVEGELSER

Noe lignende synes å være historikeren Edvard Bille poeng: Han

Forts. 2. side

# Alternativ jul på Cuba

Av Bjørn Larsen og Hans Petter Saxi

To Tromsø-studenter fikk nok av kulde og mørketid i høst. De dro til Cuba på arbeidsbrigade og gir følgende råd til sine medstudenter: — Bytt ut Mack-øl og røde anorakker med rom og shorts for en måned!!

Flyktningestrømmen fra Cuba sist vår fikk bred pressedekning. De cubanerne som ville forlate landet fikk anledning til det. Antall flyktninger ble om lag 100 000.

«Que se vayan» — bare dra — var slagordet blant massene som demonstrerte mot flyktningene og til fordel for Fidel og revolusjonen.

Cubanerne snakker mer enn gjerne om flyktningestrømmen og deres fordømmelse av flyktningene er sterk: — Det var de usosiale og arbeidssky som dro. De må bare oppsøke «yankee-paradiset». Men da har de sveket den cubanske revolusjonen. De kan ikke regne med mer hjelp fra oss.

Det er vanskelig å vurdere flyktningestrømmen fra Cuba uten å sette den i sammenheng med

andre latin-amerikanske land. Man har ingen sikre oppgaver over antall flyktninger fra Argentina og Chile. Det er ikke få. I løpet av få år reiste nær en million mennesker fra Uruguay. Det er den mest ressurssterke delen av befolkningen, og de utgjør en stor andel av innbyggertallet i det lille landet.

USA har i hele Latin-Amerika drevet intens propaganda om sin fortreffelighet. Det er lange køer utenfor amerikanske ambassader av folk som vil emigrere. Det hender vi får melding om havgående farkoster som kommer fra Haiti med kurs for USA. De avvises. Og vi hører ikke om alle.

Det er bare cubanerne som hilses velkommen. Hvorfor? Fordi det er bare dem USA har noen bruk

for i sin propaganda: For seg selv og særlig mot Cuba, Sovjet og kommunisme. Noe av det siste Carter foretok seg i Det hvite hus var å gjenoppta våpenhjelpen til juntaen i El Salvador der 9-10 000 mennesker ble drept i fjor. Menneskerettighetsforkjemperen Carter skremmer med at geriljaen får støtte fra Cuba. Det legitimerer — i alle fall i USA — at USA gir sitt bidrag til folkemordet.

100 000 mennesker reiste fra Cuba sist vår. Det er ikke noe stort antall, en prosent av Cubas befolkning. Cuba klarer seg utmerket uten disse menneskene. Det ble i vestlig presse fremstilt som om Castros stilling med dette skulle være truet. Det var vel heller et ønske enn en korrekt iakttagelse.

Dersom myndighetene i USA åpnet grensene mot Mexico eller hilset alle innbyggere fra Jamaica velkommen — hvor mange ville da ha reist fra sine hjemland?

## INTERNASJONALISTER ELLER KREMLS LEIESOLDATER?

— Hvorfor bygger ikke de cubanske soldatene heller hus på Cuba enn å være i Angola eller Etiopia, spør vi Heladio, en cu-

baner vi jobber sammen med blant grenene på guayava-trær.

Svaret er enkelt:

— De har det verre enn oss, de trenger vår hjelp. Det er vår PLIKT å hjelpe dem, sier Heladio.

Sovjetunionen har politisk og økonomisk fått et sterkere tak i Cuba i løpet av 70-årene. Cuba ble medlem av COMECON i 1972, og Sovjetunionens andel av Cubas utenrikshandel utgjør i følge hovedorganet Granma 50 — 52 prosent. Dette medfører en viss avhengighet. Sovjetunionen gir hjelp som kan holdes tilbake.

Sovjetunionen er ved siden av å være Cubas viktigste marked også den eneste leverandør av hvete og olje. Det siste er viktig og betyr blant annet at Cuba ikke merket energikrisen. Det er inngått flere

langvarige råvareavtaler som for Cuba betyr en økonomisk stabilitet.

I motsetning til andre utviklingsland, som er avhengige av verdensmarkedets prissvingninger og derfor ikke kan planlegge sin økonomiske utvikling, er Cuba nå i en situasjon da grunnlaget kan legges for en langsiktig utviklingsstrategi.

Cuba er sterkt knyttet til Sovjetunionen. Men den geografisk store avstanden mellom landene — og Cubas beliggenhet nær USA — gjør en invasjon på øya umulig dersom utviklingen på Cuba skulle sjenere Kremli.

Fritz Nilsen drøfter i sin bok «Cuba i Afrika» (Aschehoug 1979)

Forts. side 9

## Fidels taler

Alt er stort ved Fidels taler, gestene, ordbruken, applausen, til hørerantallet og ikke minst talenes lengde. Rapporten Fidel ga til den 2. partikongressen like før jul, varte en hel dag. Vi i den nordiske brigaden høstet inn mandariner, og fikk høre talen fra høyttalerbiler.

Fidel gjennomgikk Cubas økonomi, innenrikspolitikken og den internasjonale situasjonen. Sukkerproduksjonen var naturlig nok første punkt på dagsorden. Cuba er ennå helt avhengig av

sukkereksport for å få inntekter til å kjøpe olje og andre viktige produkter. Selv om man satser på å differensiere næringslivet, er sukkereksporten fortsatt Cubas viktigste inntektskilde. Sukkerhøsten i 1979 var den nest største i landets historie.

Etter en detaljert gjennomgang av den økonomiske utviklingen de siste fem årene, kunne Fidel vise til en jevn fremgang. Likevel har Cuba problemer som følge av lav produktivitet. Da alle nødvendige forbruksvarer kan kjøpes billig, er

det ikke så viktig å ha høy lønn. Dette går ut over arbeidsinnsatsen, som er altfor lav. Fidel forsøkte med en moralsk appell om mer effektivitet. «Revolusjonens styrke er ikke økonomisk, ikke militær, men vårt folks entusiasme.» Tusener av arbeidere og studenter følger slike oppfordringer og deltar frivillig i ubetalt arbeid.

Det blir ikke satset ensidig på moralsk motivering. Det er betydelige lønnsforskjeller, og man kan få kjøpt luksusvarer hvis man bare har penger. Prisene på slike varer er høye, men det hindrer ikke kubanerne i å kle seg elegant. Restaurantene i Havana var fulle av folk, selv om prisene nesten var like stive som i Norge.

Tre dager etter rapporten til partikongressen møtte Fidel befolkningen i Havana på «Plaza de la Revolution». En million mennesker var møtt fram, og Fidel la som vanlig vekt på at Cuba aldri ville forlate sine sosialistiske prinsipper. «Våre bånd til Sovjetunionen vil aldri bli brutt, aldri», sto det på førstesiden av partiorganet Gramma dagen etter. Om man liker det eller ikke, så ser det ut til at Latin-Amerikanske land ikke er i stand til å bygge opp en selvstendig økonomi uten sovjetisk støtte. Uten denne støtten ville den kubanske revolusjonen vært knekket som følge av vestmaktens blokade.

I valgkampen truet Reagan med at Cuba igjen skulle invaderes. Fidel unnlot ikke å advare ham: «Invaderer de vårt land, vil flere Yankier dø her enn i 2. verdenskrig». Dette er ikke tomme ord. Cuba har et sterkt og moderne forsvar. Soldatene har kamperfaring og er sterkt motiverte. Likevel har Reagans trusler ført til at forsvarsutgiftene på Cuba er øket og det er sendt ut mobiliseringsordre. Da Fidel avsluttet talen med: «Patria o muerte, venceremos» — Fedrelandet eller døden, vi vil seire — ble han møtt med ovasjoner. Den 53 år gamle partilederen er fortsatt like populær som da han inntok Havana for 22 år siden.

## Brigade Nordicia

I 10 år har nordiske brigadister besøkt Cuba. Av 200 deltakere har Norge ca. 20. Ideen bak brigaden er å gi praktisk utviklingshjelp til et land i utvikling. Cubanerne er interessert i å spre kunnskap om landet og sine løsninger på problemer som: suit, dårlig helse, analfabetisme, rasediskriminering og andre former for undertrykkelse.

Programmet er tett, med arbeid 4 1/2 dag i tre uker, politiske møter og besøk på arbeidsplasser og institusjoner. Likevel blir det tid til bading, sol rumba og rom. Som de individualister vi er, dro noen av oss på utflukter på egen hånd. En kveld ble vi invitert på en av de mange spontane fester sammen med ungdommer i tenårene. De feiret den andre partikongressen og forsto at de var god reklame for systemet. — «Imperialistene påstår at vi lever et grått og kjedelig liv på Cuba. Men se på oss, ser det ut som om vi kjeder oss?» spurte en av dem retorisk.

De hadde god grunn til å være stolte over sin livsglede, varme og spontanitet. Den kubanske kulturen fremelsker nettopp slike egenskaper og står i skarp kontrast til det man oppfatter som en grå og byråkratisk sosialisme. Kulturen skiller dem selvsagt fra øststatene. Kulturpolitisk fremelskes afrikanske rytmer og man er interessert i å finne fram igjen de afrikanske røttene til mange av musikkformene. Omkring 20 % av befolkningen er negre, og man har klart å utrydde alle tegn til rasediskriminering.

Når vi var ute på egenhånd var vi også interessert etter å komme i kontakt med folk som var kritiske til systemet. Holdt man seg borte fra de store hotellene i sentrum av Havana, var dette vanskelig. Selv på kneiper og nattklubber ble vi møtt med lange lovtaler om Fidel og den cubanske revolusjonen.

I år vil brigaden være fra 13. juni til 12. juli. Prisen er ca. 6000 kr. som inkluderer kost, opphold og reise (reiseutjevning). En slik ferie. Dette er en form for meningsfull ferie som sterkt kan anbefales. Man behøver ikke å være «troende». Cubanerne er også interessert i kontakt med folk som ikke er sosialister.

Nærmere opplysninger hos artikkelforfatterne.





# KRISE OG OVERFLOD

Av Hans Petter Saxi

Arbeidsledigheten i Norge er nå rekordhøy og antall konkurser i 1978 var det høyeste siden 2. verdenskrig. Hele den vestlige verden sliter med økonomiske problemer som gir seg utslag i enorm arbeidsledighet. I Norge har vi vært i stand til å dempe arbeidsledigheten noe. Vi har strammet inn livreima, men trykket av krisa er ennå ikke noe problem for det store flertallet. Vi lever i overflod samtidig som landet er inne i en økonomisk krise. Spørsmålet er om vi kan snakke om krise med den høye levestandard vi tross alt har i Norge. I tilfelle vi svarer ja,

hva er årsakene til krisa, hvordan virker den, og hva kan vi gjøre for å komme ut av den?

Dette er hovedproblemstillingene i Dag Selerstads bok om krise og overflod. Det er opplagt at krisa i dag ikke rammer arbeiderne like hardt som i mellomkrigstida. Krisa har også helt andre årsaker. I mellomkrigstida hadde vi en overproduksjonskrise der bedriftene ikke fikk avsetning på varene sine.

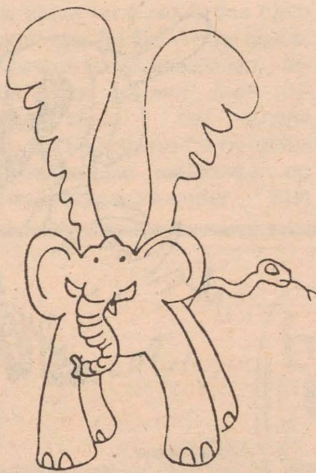
Ifølge ny-klassisk økonomi (som i dag har vind i seilene igjen) var sparing løsningen på problemet. Lønningene ble tvunget ned, slik at bedriftene kunne ansette flere arbeidere og de offentlige utgiftene ble skåret til beinet slik at ressursene kunne brukes til private investeringer. Problemet var imidlertid hvem som skulle kjøpe varene som hopet seg opp på utallige lagre. I stedet for å løse krisa, virket sparepolitikken til å forsterke farta i den nedadgående spiralen.

## KEYNESIANISMEN

Det er i denne situasjonen Keynes fremsetter sine teorier, som skulle bli de økonomiske sannhetene de neste 30 år. Han så at det som manglet for å komme ut av krisa var kjøpekraft. Folk hadde ikke penger fordi de ikke hadde arbeid. Det var staten som fikk oppgaven å få folk i arbeid slik at de fikk penger mellom hendene.

Ved å skape etterspørsel på denne måten ville hjulene etter hvert komme i gang. Godt hjulpet av verdenskrigen var den keynesianske modellen med på å skape grunnlaget for den økonomiske veksten vi opplevde i etterkrigstida.

ET NYTT DYR:  
STAGFLATION



— STAGNASJON —

I 70-åra oppstår et nytt problem, stagflasjon, som ikke lot seg forklare ut fra Keynes teorier. Stagflasjon innebærer at det er stagnasjon og inflasjon på samme tid. I hele den kapitalistiske verden er man på jakt etter løsninger på dette problemet. Ny-klassiske løsningsforslag har fått en renesanse. Økonomen anbefaler ennå en gang nedskjæringer av det of-

fentlige forbruket og mer makt til det frie markedet. I Norge har vi hatt en moderat økonomisk politikk etter denne oppskriften med innstrammingspolitikken etter 1977. I England holder Thatcher på å kjøre økonomien fullstendig i senk ved å gjennomføre denne politikken.

## MARXISTISK KRISETEORI

Selerstad legger stor vekt på den marxistiske krisedebatten. Blant marxistene er det stor enighet om hvordan krisa skal forklares, og Selerstad er ute etter å forene noen av disse teoriene. Mens de fleste marxistene er ute etter å gi en helhetlig forklaring på økonomien, mener Selerstad at økonomien ikke er en helhet. Tvert om: Hver bedrift er forskjellig og hver bransje har sin særegne relativt uavhengig av andre næringer. Det finnes ikke en hovedfaktor som forklarer alt. Selerstad er åpen og lar de forskjellige teoretikerne slippe til på egne premisser. Han tar uenigheten i den marxistiske leir «med stor ro», som han selv sier.

## DEL — TEORI

Spørsmålet som melder seg er imidlertid om ikke enhver teori må søke å gi en samlet forklaring på det den undersøker. Man må i det minste få et problem med hvilken vekt man skal tillegge enkeltforklarinene. Gjør man det ikke, må man vel bruke flertallsbetegnelsen: teorier. Skal teorien

være en forenklet framstilling av en kompleks virkelighet, som Selerstad mener, så må man klare å skape en indre sammenheng, en helhetsforståelse.

Bortsett fra denne kritiske kommentaren vil jeg sterkt anbefale Selerstads bok. Boka er lettlest, oversiktlig og har mange morsomme illustrasjoner. Den vil egne seg godt som studlesirkel.

Når jobbene forsvinner . . .  
En bok om krise og overflod  
Pax 1980. Pris: Kr. 73,—.

«Sosial sløsing»



Offentlig «sløsing»



Utjamning som vilkår for felles lift

# Om å være barn i de voksnes verden

Av Eirik Fiva

Eirik Fiva:  
Om å være barn i de voksnes verden  
KONTEXT 41:  
Barndommen  
Arhus 1980  
kr. 75,00.

Det sosialistiske magasin KONTEXT (forlaget Modtryk) kom ved

siste årsskifte med et meget interessant nummer med barndommen som hovedtema.

I vårt samfunn er barndommen utskilt som egen afære, og vi har utviklet et spesielt barnemarked og en profesjonalisert barnekultur. Alle gjennomløper en barndom: barndommen selv preges av

et kapitalistisk varemarked og offentlige beslutninger. Men barndommen er ikke noe barna har. Ut fra en slik tankegang ønsker KONTEXT å gi et bidrag til spørsmålet om barnas selvstendighet. Tidsskriftet ønsker å opprioritere kampen for barndommen som et liv på barnas betingelser. Barna

har bruk for både å få være seg selv og for å bli dratt inn, dvs. bli involvert i de voksnes liv.

I nummerets første del advares det mot en for sterk pedagogisering av barnemediene, en serie bilder viser tydelig at barn lever i de voksnes verden, og en artikkel tar opp sosialistiske strategier og visjoner omkring barnehageoppdragelsen.

I andre del kastes det nytt lys over barndommens historie. Videre foreligger det en meget lesverdig artikkel om befolkningspolitikken skjulte historie.

I tredje del diskuteres noen

sentrale teoretiske tilnæringsmåter til spørsmålet om hva barndom er, herunder de politiske implikasjoner av teoriene.

Selvfølgelig ligger det problemer og mangler gjemt i synspunktene i de ulike artiklene. Men det skulle bare mangle i det nybrottsarbeid på barnepolitikken område som jeg anser dette nummer av KONTEXT å være.

Artiklene er velskrevne, lettlest og rikt illustrert. Men først og fremst er det godt nybrottsarbeid på et område som også etter mitt syn bør settes høyere opp på venstresidens dagsorden.

## Alternativ---

Forts. fra side 8

det militære og humanitære engasjement Cuba påtar seg i de forskjellige afrikanske stater, først og fremst Angola og Etiopia. Nilsen skriver blant annet (s. 110): «Det er dokumentert at Cuba var først ute med sin hjelp til Angola, det er tydelig at landet ikke har motforestillinger mot samordning med Sovjetunionen, men samtidig synes det å være belegg for en påstand om at det er den høyt levende levende «Che» Guevaratradisjonen som Cuba viderefører i Afrikapolitikken».

«Aftenposten» skrev 22/5-78: «Neppe noe land kan tvinge et annet, selv med den holdningen Castro gir uttrykk for, til å sende titusener av soldater til et annet kontinent».

— Sovjetunionen eller ikke Cuba. Cubanerne eller Cuba, hele Cuba, russerne ingenting og amerikanerne ingenting. Vi er internasjonallister, sier Heladio og lar saks vi kutter grener med hvile.

Vi traff mange cubanere som hadde vært i Afrika. De er stolte over det. I alt 100 000 cubanere har

## I lys av altasaka, forhåndslagring av -

Forts. fra 5. side.

nedrustningens» tjeneste, kommer nå godkjenningen av amerikanske våpenlagre. Amerikanernes ønske om å få forhåndslagre tyngre utstyr og våpen for US-marines, blir av myndighetene framstilt som et ledd i forsvaret av Norge. Saken settes i et annet lys dersom en ser på forhåndslagringen som et ledd i USAs nye globale strategi. På nytt skal landet spille rollen som verdens polititbetjent.

En bredt anlagt politikk for å sikre «legitime amerikanske interesser» rundt om på kloden er satt i gang. Spesielt er det oljetilførslene fra Midt-Østen det er snakk om. Litt av tankegangen ble

vært i Afrika siden Cuba begynte sitt engasjement der. Denne reisevirksomheten medfører at cubanerne får se hvordan forhold er i andre underutviklede land. Cuba kommer godt fra en slik sammenligning.

avslørt gjennom tidligere forsvarsminister Browns etter hvert så berømte uttalelse om at en konfrontasjon med Sovjet i Midt-Østen vil kunne bli møtt med motstøt så langt nord som Norge. Forhåndslagring av amerikansk utstyr må på denne bakgrunnen sees i lys av USAs totale strategi, ikke som et isolert tiltak for forsvaret av Norge. Gjennom vedtaket 13/1 trekkes Norge ytterligere inn i et kynisk stormaktspill hvor de små landenes interesser blir oversett. Samtidig har vi bidratt til at spenningsnivået heves ennå et hakk.

Überørt av de alvorlige perspektivene fortsatt opprustning gir, reduserte flertallet i Stortinget debatten om forhåndslagring til en partipolitisk markeringsak. Forhåpentligvis vil en våknende opinion føre til at det er siste gang Norge yter sin skjerv til rustningsvanviddet. I så fall er det på tide.

Jens Bjørnåvold.



Barnemord — en av hovedanklagene mot heksene. (Illustrasjon fra tidskriftet datert 1610).

# PRAKSISÅRSSTUDENTEN

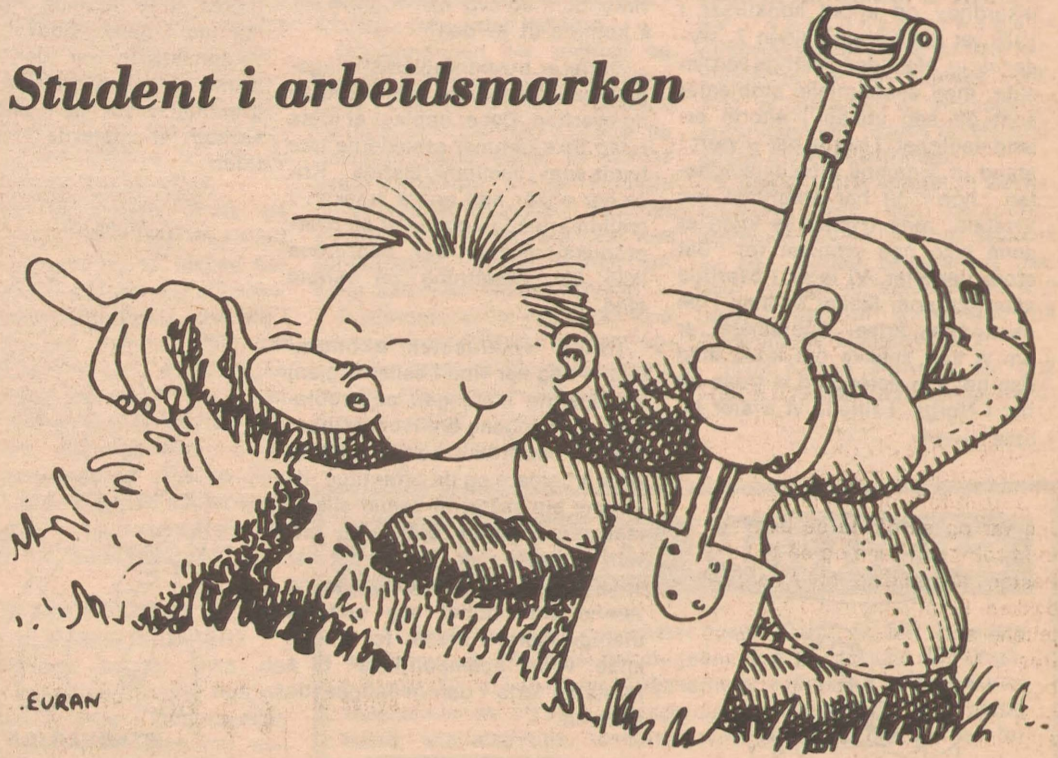
Praksisåret er en fin anledning til å skaffe seg erfaring fra arbeidslivet, og trekke tråder mellom samfunnsvitenskaplig teori og praksis, mener Kjetil Vik. I et intervju med Studentavisa forteller han litt om hva praksisåret er, og hvilke forventninger han har til dette året.

Ved Institutt for Samfunnsvitenskap har studentene mulighet for å ta praksisår som 3 eller 4 års studium. Kjetil Vik som er en av praksisårsstudentene forteller her litt mer om hva siktemålet med praksisåret er, og hvorfor han valgte det.

«Siktemålet med praksisåret er å utvide forståelsen

mellom samfunnsvitenskap og arbeidsliv. Personlig håper jeg ved dette å kunne trekke tråder fra teori og praksis. Jeg valgte Sosialpolitikk på Samfunnsvitenskap mellomfag, og en av grunnene til at jeg nå tar praksisår er at jeg så dette som en fin anledning til å jobbe med et felt jeg tidligere ikke har erfaringer med. Jeg har tidligere job-

## Student i arbeidsmarken



bet endel innen voksen psykiatrien, men det å jobbe med barn stiller meg overfor nye erfaringer.

Hva går jobben din ut på? Jeg jobber som miljøarbeider på en avdeling. Det vil si at jeg følger arbeids-

rytmen som vanlig, og deltar i barnas aktiviteter fra morgen til kveld.

## MENS VI VENTER...

Den er ikke så ille stilt, som sitter på et lunt og intimt venteværelse og leser oppbyggelige kongereportasjer og slankeopplegg med merker etter kaldsvette fingre. — Som sitter der og lager fingeravtrykk, og veit hvilken tann som skal stubbebrytes av brutale tannlegehender innafor den lydisolerte døra.

Hvorfor denne ubehagelige innledninga?

Bare for å få et utgangs-

punkt som folk eventuelt kan sammenlikne ut fra.

Vi som venter. — Mens vi bor i brakker, igloer, fuglekasser og studentboliger der vedlikeholdet er kutta ut for at leia skal kunne stige med tretten i stedet for tjuen prosent .... Vi som bygger framtida på lån, makk og andre forgjengeligheter. Vi stirrer mot usynlige dører og pirker takedotter ut av øra: Kommer ikke .... — Riktig! Stortingsmeldin-

gene som skal få all vår usikkerhet til å styrte i dypet. De to innstillingene som har blitt tråkla med attersting i byråkratiet i årevis: Alstadheim-utvalgets innstilling om studentvelferd, og Sand-utvalgets innstilling om studiefinansiering. Gled Eder, O Slumboere, kanskje får dere en styrkende velferdsmelding å lese på do.

Før en av meldingene (eller begge?????) kommer,

får vi sysle med å tenke på hvor koselig det ville vært om staten ville være så snill å la samskipnadene slippe å rane studentene for ikke å gå konkurs. Og mens vi sitter på våre dyrt betalte venterom — uten plastsofa og oppbyggelig kaldsvettelitteratur, kan vi ta en liten gjettelek for oss sjøl: Bli husleiene på 700 kroner til høsten? Når kommer stipendandelen av lånet ned på 15 %? — 10 %?? Når snikinnføres renter i studietida?

Overlever vi det eventuelle livet etterpå? (Under fundering på det siste spørsmålet bør folk sette ei grense oppad på 100 år. Overskridelse av denne vil føre en over i metafysikken, og kan ikke anbefales i krisetider som disse. Da heller kalde bad og grøtomslag.)

— Endelig kan vi jo overveie om vi vil lage nok bråk før vi når nullpunktet, eller om vi skal sitte helt Stilla. Vi kan jo begynne med å toe hverandres klamme (grønne, slimute) hender (med skit under neglane) for å finne ut om det eventuelt finnes andre som kan tenke seg å bråke om det trengs.

Eller:

Møtes vi hos tannlegen?  
Margunn

Det som jeg hittil har følt litt problematisk er hvordan jeg skal forholde meg overfor arbeidsplassen, og miljøet der. Tilværelsen blir litt «kamelonaktig» ved at jeg på den ene siden er «vanlig ansatt», og på den andre side forsøker å få et analytisk perspektiv på min arbeidssituasjon.

Har du kontakt med instituttet under praksistida?

Praksisåret har karakter av å være studieår, også ved at vi har nær kontakt med instituttet og en dag i uka er studiedag, og annenhver uke møtes praksisårsstudenter i et felles forum, hvor vi utveksler erfaringer, og diskuterer eventuelle problem.

Praksisåret er også basert på en god posjon idealisme. I motsetning til studenter fra Sosialskolen og Vernepleierskolen, får jeg ikke praktikantlønn i praksistida. Praksisåret er altså finansiert ved studielån.

I løpet av året må vi skrive tre rapporter, den siste som er mest omfattende, er en oppsummering-rapport.

Ved siden av muntlig eksamen, skjer evaluering på grunnlag av denne rapporten.



# Hvor er vi?

Søndre Tollbugt. 7 b, 4. etg. Tlf. nr.: 81 715.

Adressen og telefonnummeret til Studentutvalgets kontor, som dessuten brukes jevnlig av NSU-delegat-gruppa, Studentavisas redaksjon, Studentidrettslaget og Studentersamfunnet er VIKTIG A HUSKE FOR ALLE STUDENTER.

MERK — endring av kontortid:

Mandag 11-14.

Torsdag 11-14.

Studentutvalgets lokaler er i Søndre Tollbugt. 7B, 3. etg. Telefonnummer: 81 715.

## Leiren i Gargia

Av Tone Edel Larsson, 10 år

Tirsdag den 13/1-81 kom demonstrantene til Gargia. De hadde leir helt til den 21/1 kl. halv 3. Da plutselig kom 3 stappfulle busser med politifolk og 7 millitærbiler. Jeg var og så på da de begynte, først tok de ovnene og så teltene. Resten av sakene lå igjen på bakken. Demonstrantene som var i teltene satt igjen på bakken og frøs. Men da purken skulle begynne å kjøre så sprang demonstrantene midt foran bilene og satte seg, men så sa en demonstrant at de skulle flytte seg. Demonstrantene sa at de skulle gå og sette seg igjen, men da flyttet de ikke på seg heller.

Purkene begynte å lempe dem inn. En dame ble sparket av en purk rett i skrævet. De hadde visst trodd at hun var en gutt. En annen dame ble puffet i kanten av en bil og måtte til sykehuset. Hun ble

kjørt med sykebil og en purk. Purken var imot utbygging men han måtte gjøre det han fikk beskjed om eller mistet han jobben. Da de begynte å rive ned hytta da ble jeg sint.

Roger så at de tok hammeren hans. Da sa han at prøv å gjett hvem sin hammer det er. Purken svarte det er slkkert folkeaksjonens hammer. Da sa Roger nei det er min, da sa den andre purken gi gutten hammeren. Jeg synes at ELVA SKAL LEVE.

— Dette er en skolestil som er skrevet av datteren til Bjørg og Halvard Larsson, bestyrere på Gargia Fjellstue. Hytta hun skriver om er en hytte som ungene på Gargia hadde. Den var bygget oppe i noen trær rett bak der leiren var.

Pressegruppa Gargia

## Stipend og lån til utdanning 1981-82

### Når kan du søke?

Du bør sende inn søknaden så snart du har fått bekreftet at du er tatt opp på skolen. Hvis du ikke sender søknaden gjennom skolens administrasjon, og den gjelder utdanning med opp-taksbegrensning, må du legge ved bekreftelse på at du er tatt opp på skolen. Dersom du alt er i gang med en utdanning, må du søke før 1. mars for å få svar på søknaden når skolen begynner om høsten. Elever i folkehøgskoler og studieretninger i allmenne fag, handels- og kontorlag og håndverks- og industrifag i videregående skoler, skal alltid levere søknaden til skolens administrasjon.

Andre elever/studenter kan levere søknaden gjennom skolen/samskipnaden eller direkte til Lånekassen.

### Søknadsblanketter

Søknadsblankett A-07 for 1981-82 og rettleiing for utfylling av blanketten får du ved skolen fra ca. 5. februar. Bruk ikke gamle blanketter eller rettleiinger.

### Månedssatser m.v.

Månedssatser for oppholdsutgifter for 1981-82 vil bl.a. bli kunngjort i rettleiinga til søknadsblankett A-07. Fullstendige regler for tildeling av stipend og lån finner du i heftet «Stipend og lån til utdanning 1981-82». Heftet får du ved skolen før 1. mars.

## Statens lånekasse for utdanning

Oslo:  
Postadresse: Postboks 195 Økern, Oslo 5.  
Kontor: Økernvn. 145, telefon (02) 22 27 55.

Stavanger:  
Postadresse: Postboks 192, 4001 Stavanger.  
Kontor: Knud Holms gt. 10, telefon (04) 53 45 33.

Tromsø:  
Postadresse: Postboks 810, 9001 Tromsø.  
Kontor: Prestengata 34, telefon (083) 80 596.

## Norske organisasjoner ut av skandaleramma internasjonalt hjelpetiltak

Studentane og Akademikaranes Internasjonale Hjelpfond — SAIH — og Norsk Studentunion — NSU — har begge vedteke å trekke seg ut av den Genevebaserte hjelpeorganisasjonen IUEFA. I det siste året har avsløringar vist at IUEF var infiltrert av spionar og også ramma av omfattande korrupsjon.

International University Exchange Fund vart oppretta for eit tiår sidan for å samordne hjelp til flyktningar frå Sør-Afrika og Latin-Amerika. Organisasjonen arbeidde nært saman med frigrjeringsrørslene i det sørlege Afrika, og fekk støtte frå nordiske og nederlandske regjeringar og universitetsorganisasjoner. Sist

januar viste det seg at sør-afrikanske agenter hadde komme seg heilt i topp-leinga i IUEF. Samtidig vart det avslørt at ikkje all støtten kom dit han skulle. Ikkje minst sør-afrikanarane hadde fremma slike misligheter. NSU og SAIH som begge har vore med i IUEF har funne ut at det i dag er uråd å rekonstruere ein truverdig organisasjon frå restene av IUEF. Derfor har dei komme til å måtte melde seg ut av organisasjonen og seier seg villige til å arbeide for ein annan type hjelpeorganisasjon som kan fremme flyktninge-interessene i Afrika og Latin-Amerika utan å vera så lett å øydelegge som IUEF.



Lørdag 17. januar startet filmklubben igjen opp med sine visninger. I vårens program kan filmklubben love nye filmatiske godbiter for våre medlemmer. Programmet inneholder bl.a. filmer som aldri tidligere har vært vist i Tromsø, i tillegg til filmer som heller ikke har vært vist i Norge. Fem av forestillingene er tyske filmer, produsert i tidsrommet 1970-1979. Bak disse står bl.a. Fassbinder og Herzog.

7. februar presenteres en virkelig godbit for filmklubb-medlemmene. Da settes Bernardo Bertoluccis 1900 opp, i sin helhet. En forestilling på over 5 timer. (Visningen starter i Verdens-teatret kl. 13.00).

Filmklubben kan videre bidra med to aktuelle svenske filmer, — «Man må jo leve» og «Sista varningen». Den ene med parallell til arbeidsmarkedsutviklingen i Nord-Norge, mens den andre viser atomkraftens uhyggelige sider.

Programmet ellers spenner over flere temaer. Alt fra Humphrey Bogart og Woody Allen til Bob Dylan. Fra gruvestrelk i USA til «umoraliske fortellinger». Medlemskap tegnes ved visningene på lørdager. Filmvisningene foregår som regel i Fokus Kino, og starter kl. 14.30. Vi viser ellers til vårt fyldige programhefte over vårens filmer som fåes gratis når du tegner deg som medlem.

I Aagaardsalongen (KV-bygget) blir det visninger annenhver tirsdag om kvelden fra 3. februar og utover. På programmet står bl.a. en ny film fra El-Salvador som heter «Oppladningen». Videre en film om den kjente bokseren Jack Johnson. Ellers en del filmer som regnes som klassikere i filmhistorien.

For Tromsø Filmklubb

Kjetil Vik

7/2 1900 — Del I & II  
14/2 Sista varningen  
21/2 Hjerter av glass  
28/2 Stillhet hersker i landet

7/3 Monty Python — ren python  
14/3 Barndommens siste år  
21/3 Satans yngel  
28/3 Man må jo leve

4/4 Prøv igjen, Sam  
25/4 Maltserfalken

2/5 Jordens salt  
9/5 Jeg & Annie  
16/5 Gillap  
23/5 Renaldo & Clara  
30/5 Umoraliske fortellinger

## NSU GELEGATGRUPPE

KAN TREFFES I SØNDRE TOLLBUGT. 7b (4. etg.)  
MANDAG: 17 - 19. ONSDAG: 14 - 16.

## Noe som passer for deg?

TO WHOM IT MAY CONCERN

I would like to correspond with any single woman, of good character, high moral integrity and values, between the ages of 20 to 29 years.

Preferably, she should be born under the astrological signs of Libra, Aquarius or Aries, be an active participant in outdoor sports, a non-smoker, with a healthy and happy outlook on life.

I am an Accountant by profession, 38 years of age, recently divorced, 5 feet 6 inches tall, weighing 130 lbs, with black hair and brown eyes.

My interests are tennis, jogging, squash, swimming, photography and reading.

All letters will be answered promptly, and photographs exchanged upon request.

JOHN BENNETT,  
p.o. box 988, Hamilton 5,  
Bermuda.

### Legat for studenter

Edward C. OG Astrid Engvik Thadens legat. Av legatets avkastning kan det hvert år ydes støtte til studenter fra Nord-Norge som studerer ved Universitetet i Tromsø.

Søknad bilagt bekreftet avskrift av vitnesbyrd bes innen 1. mars 1981 sendt legatets forretningsfører, Universitetet i Tromsø, postboks 635, 9001 Tromsø.

Deadline for nr. 2 fredag 13. feb.

Innlegg over 60 linjer blir forkortet.

## Sosialismen i våre hender

I og med at Studentersamfundet den siste tida mer eller mindre har ligget nede, har Universitetet SV i vår tatt sikte på et alternativt møteprogram. Dette består av 5 debattmøter og et helgeseminar. Det første møtet ble allerede avholdt 4. februar. Temaet var «Faglig politikk i Olje-Norge» med Jon Gulovsen som innleder.

De videre møtene har som tema: «Har sosialismen ei framtid» (Arne Overrein), «Teknologi og sosialisme» (Gisle Hannemur, Ragnar Fjelland), «Sosialistisk sosialpolitikk i ei nedskjæringstid» (Lars-Inge Terum, Ashild Fause) og «Antimilitarisme i atomalderen» (Jarle Weigård, Peter Arbo). Helgeseminalet som er planlagt avholdt i mai, skal omhandle «Oljeøkonomi og oljepolitikk».

Siktemålet med møterekka er fra USV sin side å ta opp tema som i dg er uavklart på den sosialistiske venstresida til åpen og fordomsfri debatt. De som er interessert i å delta, bør følge med på oppslag på instituttene.

Universitetet SV.

AU i Norsk Studentunion vedtok 4.12.80 følgende resolusjon:

# RESOLUSJON OM NYE OVERGREP I EL SALVADOR

Den 27. november vart 9 av leiarane for den demokratiske fronten FDR som er ei samling av fagorganiserte, masseorganiserte og politiske parti, og som tilsammen utgjør den samla opposisjonen mot diktaturet, arrestert av regjeringas sikkerheitsstyrker. Dei vart førte til nasjonalgardens garnison og seinare på dagen vart 5 av dei funne drepte med tydelige spor etter tortur.

Dei drepte er Enrique Alvarez Cordoba, president for FDR, Jaun Chacon, Manuel Franco, Humberto Mendoza og Ernesto Barrera fra MNR. Fire av dei arresterte er enno fengsla.

Både Alvarez og Chacon var i Norge i juni i fjor og hadde da samtalar med norske politikarar, vart intervjuet i pressa osv.

AU i NSU vil på det sterkaste fordømme desse overgrepa som er nok eit klart bevis på at diktaturregimet i El Salvador er så pressa av den demokratiske opposisjonen, at det ikkje lenger bryr seg om sitt internasjonale omdømme.

- Full støtte til den samla demokratiske opposisjonen i El Salvador, FDR.
- Full støtte til den væpna kampen som vert ført mot juntaen under leiinga av den nasjonale frigjeringsfronten RMLN.

## UpFront

STATSBUDSJETTET

23 10 80 ERIK

**Panel 1:**

ROLF--ELSKLING... PÅ FORELESNINGEN I DAG KLARTE JEG IKKE Å KONSENTRERE MEG OM HVA FORELESEREN SA... JEG BLE SVIMMEL OG MÅTTE BARE GÅ HJEM....

DU DRACK VEL IKKE JUICEN DIN I MORGES, KJÆRE! DU TRENGER VITAMINTILSKUDD!

**Panel 2:**

NEI, ROLF. DET VAR INGEN VITAMINMANGEL SOM GJORDE MEG ØR... JEG TENKTE PÅ FREMTIDEN VÅR... -BRYLLUP. RIS I HÅRET... ETABLERING, AV DET NYE HJEM... (SUKK)--SÅ ROMANTISK!!

**Panel 3:**

DU KAN BYTTE UT RIS'EN MEDEN SAND-SEKK, KJÆRE JEG GIFTER MEG IKKE MED EN SOM HAR 9½% LØPENDE RENTE PÅ STUDIELÅNET SITT...

**Panel 4:**

MEN LINE, DA! IKKE TA SLIK PÅ VEG!! VI MÅ JO PROVE Å FORSTÅ HVILKE BEVEG-GRUNNER REGJERINGEN HAR FOR Å FREMME ET SLIKT FORSLAG.. DET ER KLART AT UTLÅNSVOLUMET I LÅNEKASSEN ER FOR STORT!

**Panel 5:**

VI MÅ IKKE GJØRE NOE OVBRIET... OM DET PROTESTERES GÅR DET UT OVER DE GAMLE OG SYKE... DET ER

**Panel 6:**

Jo hvis... Forsvaret må bygges opp, og det trenger jo penger, det og ansteds må det jo hentes fra...  
DIN KONTURLØSE FAEN!

SNUFFS

SNUFFS?